

KIADÓHVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 „
Negyedévre 320 „
Egy órára 110 „

IX évfolyam * 232. szám

1928 Október 30 hétfő

* 5689 Chesvan 16 *

Ramaszter Róbert
II. Budapest

cenzurati Suclu

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A Keren Hajjeszód
építi az országot!

Áldozatok örvendő szívvel
az újjászülető Palesztina oltárán!

Miért néma a Wagram-terem?

Ezt a kérdést Constantia Bacalbasa veti fel az igazságügyminiszter lapjának az Universálnak mai vezércikkében. Csakugyan miért néma a Wagram-terem? Miért nem zúg, ziborog és harog mint néhány hónappal ezelőtt, amikor a nagyváradi és kolozsvári antiszemita diákbombolások híre Párisba érkezett. A Wagram-terem ugyanis Párisban van és itt tartották meg a világ humanistái tiltakozó gyűléseit a romániai antiszemitizmus ellen. Bacalbasa élénk szavakkal írja le, hogy milyen felháborodást váltott ki ezekben az antiszemita tüntetéseknél a híre. „Európa és Amerika — írja — meyhörög a felháborodástól és tiltakozástól. Az összes romániai sajtóügynökségek azt táviratozták a világgyűlés sarkába, hogy mézárások történtek Nagyváradon. Közfelháborodás zúdult Romániára és a nyugati hullámok borítottak el benyomást. A párisi Wagram-terem egyik szöke odáig ment, hogy javasolta a román diákoknak a világ összes iskoláiból való kiűzést, hogy az emberiség szabaduljon meg e borzalmas emberektől!”

És most következnek a szónoki kérdések. „Vajon miért hallgatnak most Budapestben szemben a románellenes humanizmus ügyöségei? — kérdezi Bacalbasa. Miért nem tiltakozik senki Európában és Amerikában? Miért néma a Wagram-terem? Hol vannak a nagy évek és szublimált érzelmek bajnokai? Az Emberi Jogok Ligája miért nem benyomást Magyarországgal szemben, a hogyan az Romániával szemben tette. A budapesti események, — fejezi be cikkét Bacalbasa — kényes megpróbáltatás elé állítják azokat, akik éveken keresztül spekuláltak a román antiszemitizmus. Várjuk, hogy halljuk hangokat a magyar antiszemitizmussal szemben is!”

Bár jól tudjuk, hogy a feltett kérdés csak olyan szónoki fogás, amely önmagában hordja a feleletet és amelyre legkevesebb a szónok vár választ, mégis megkíséreljük feleletet adni a kérdésre. Meri ez a kérdés egyben vád is. Vád a humanisták és vád a zsidók ellen, akik csak akkor kiabálnak, ha Romániában ütik a zsidót, de mélyen hallgatnak, ha ugyanazt Magyarországon teszik. Annál szívesebben válaszolunk a kérdésre, mert egyáltalán nem érezzük találva magunkat. Mi a legutóbbi budapesti diáktüntetések éppen eléggé méltattuk érdeme szerint s fájdalommal felháborodásunknak megfelelő szavakkal adtunk feleletet. Nem igaz az sem, hogy a külföld nem reagál a magyarországi eseményekre. Hiszen már a diáktüntetések követő második napon Szeitovszky magyar belügyminiszter bejelentette a parlamentben, hogy a tüntetések hírére az összes külföldi tőzsdéken esni kezdtek a magyar értékek. A külföldi nagy lapok hosszú tudósításokban és vezércikkekben foglalkoztak a pesti eseményekkel és — csak türelem Bacalbasa ur. — jönnek majd a tiltakozó gyűlések is és lesz meg visszhangja a Wagram-teremben a budapesti zsidóveréseknek. Nem szabad elfelejteni, hogy a Wagram-terembeli larma majdnem két hónappal a nagyváradi esemény után hangzott fel és a budapesti zsidóverések még csak a múlt héten voltak. Az ilyesmihez idő kell. De elkövetkezik egész biztosan.

Am az igazságnak tartozunk annak megállapításával is, hogy lényegesen más az, ami Nagyváradon és más az, ami Budapesten történt. Ezzel korántsem akarjuk enyhíteni a budapesti antiszemita cselekedeteit, csak a számszerű tényeket kívánjuk leszögezni. Nagyváradon és Kolozsváron a román diákok templomokat romboltak, törőket beestelenítettek meg, az üzletek százait rombolták össze, védtelen járókelőket vertek félholtá és tetek nyomorékká, míg Budapesten egyelőre csak kisebbmértetű tüntetések és verések voltak, amelyek azonban sem emberekben, sem

anyagokban nem okoztak súlyosabb károkat. Márpedig a külföld — bármily sajnálatos is ez a tény. — rendszerint az áldozatok számokban kifejezhető nagyságához igazítja felháborodásának mértékét. Mindazonáltal megnyugtathatjuk az aggodókat, hogy a budapesti eseményeket semmivel sem fogja a kulturvilág közvéleménye kedvezőbb elbírálásban részesíteni, mint részesítette a nagyváradiakat és épp oly megvetéssel fogja sújtani a magyar huliganokat, mint sújtotta a román zsidóverőket.

Csupán egy ponton lehetne jogos a

feltett kérdés, de Bacalbasa éppen ezt a pontot nem érinti. A romániai diákbombolások alkalmával a magyar sajtó felháborodása volt a leghangosabb s még a fajvédő lapok is heteken keresztül visszhangzottak ettől a felháborodástól. Ennek a sajtónak hangját most valóban nem hallottuk, vagy ha igen, úgy nagyon halkán, nagyon óvatosan. Ez mindenestre fájdalmas tény és sokféle megfontolásra ad alkalmat. Ha maguk az események nem is, de ez a hallgatás előbb-utóbb ismét hangossá fogja tenni a párisi Wagram-termet.

Berlinben aláírták az előzetes kölcsön-megállapodást

Kormánykörök a jövő hétre várják a kölcsönszerződés aláírását. Egy angol gazdasági lap feltűnéstkeltő cikke a lej stabilizálásáról

(Bucuresti-Bukarest, október 29. Az Új Kelet tudósítójától.) Pertinax, a francia külügyminisztérium igazgatója és ismert publicista cikket írt a „Daily Telegraph”-ba, amely szerint a hosszú idő óta húzódó román kölcsöntárgyalások eredményesen lezárultak. Az a bankkonzorcium, amellyel a román delegátusok a tárgyalásokat folytatták, a közeli napokban Bukarestbe küldi delegátusait a szerződés aláírására. A konzorcium a megállapodás értelmében először körülbelül egymilliárd aranymárka (mintegy negyvenmilliárd lej) kölcsönt nyújt Romániának amelynek első részletét — nyolcmilliárd lejt — rövidesen folyósítani is fogják. A kölcsönt nyújtó konzorciumban a Banque de Paris et des Pays Bas, az angol Sazard Brother-bankház és az amerikai Chase-bankház vesznek részt. A kölcsön egy része — körülbelül négy milliárd lejt — a lejstabilizációjának céljait fogja szolgálni.

Mezélénkült a bukaresti tőzsde

A kormány tagjai a kölcsön megkötéséről mint befejezett tényről beszéltek tegnap a sajtó képviselői előtt és hangoztatták, hogy a szerződés aláírása három-négy napon belül feltétlenül megtörténik. A bukaresti tőzsde eszkomptálni látszik a kölcsönnel és a küszöbön álló stabilizációval kapcsolatos optimista híreket. A tőzsdeforgalom ismét megélénkült, mert a Banca Nationala részvények, amelyek az utóbbi időben erősen visszahanyatlottak, ismét emelkedő tendenciát mutatnak. Számolnunk kell tehát azzal a ténnyel, hogy anyai hitettség és csalódás után az épen egy éve folyó tárgyalások csaknem eredményesen zárultak le s hogy a kölcsön immár megkötöttnek tekinthető.

A lej küszöbön álló törvényes stabilizálásával kapcsolatban az egyik legelőkelőbb angol szaklap, a „The Economist” kimerítő cikkben foglalkozik Románia pénzügyi helyzetével és többek között a következőket írja: „Az hogy Románia a Népszövetség megkerülésével stabilizálja pénzét, nem látszik okos dolognak s nem hisszük, hogy Románia tisztában volt a Népszövetség által nyújt

tott támogatás lehetőségeivel, midőn ezt az utat választotta. Ha a stabilizáció a Népszövetség égisze alatt történik, ez a külföldi közvélemény számára azt jelenti, hogy a stabilizálás technikája helyes módon történik s hogy a nemzetközi ellenőrzés számára szükséges intézkedéseket az illető ország elfogadta. A lap megállapítja, hogy a román stabilizációs kölcsönnel mindazonáltal nemzetközi jellege van, mert a stabilizációban az Egyesült Államok, Anglia, Franciaország, Belgium, Hollandia, Olaszország, Spanyolország, Svájc, Csehszlovákia és Ausztria résztvesznek. Németországot csak feltételesen említi meg az angol lap, majd megállapítja, hogy a lejstabilizáció technikája körülbelül ugyanaz, mint amit a többi európai állam követel.

A politikai stabilitás kérdése

Am egy ország hitele — folytatja cikket az „The Economist” — nemcsak gazdasági helyzetétől, de politikai stabilitásától is függ. A demokratikus intézmények nincsenek mélyen meggyöke-

rezve Romániában s a nyugati eszméknek nem is megfelelők. Románia belpolitikai helyzetének karakterisztikuma az a borzalmas konfliktus, amely a most uralkodó liberális párt és a nemzeti parasztpárt között fennáll. Mégis azt kell mondanom, hogy a román társadalom alapjai egészségesek és hogy szociális villongások veszélye nem fenyeget.

Ami a külügyi perspektivákat illeti, egyes körökben, azt hangoztatták, hogy Románia jelenlegi határai annyira nem racionálisak, hogy ez elkerülhetetlen konfliktusra kell, hogy vezessen szomszédaival. Bethlen gróf legújabb kijelentései azonban arra mutatnak, hogy Magyarország nem gondol aktív konfliktusra Romániával szemben. Úgy látszik, hogy a helyzet Besszarábiában is sokkal szilárdabb ma, mint ahogyan azt lehetségesnek hitték.”

A lap azzal fejezi be cikkét, hogy a stabilizáció nehézségeit Romániának fokozatosan sikerült leépítenie s hogy a közelről kibocsátandó kölcsön elé nem fog komoly akadály gördülni.

Visszaérkeztek a berlini kiküldöttek

Bukarest, október 29. A német-román egyezményt szombaton parafálták. Ma délután Comnen és Lupedatu Jon megérkeztek Berlinből és 5 órakor jelentést tettek a miniszterelnöknek a tárgyalások eredményéről. Amennyiben Bratianu hozzájárul az előzetes szerződés szövegéhez, úgy ezt táviratilag közlik Berlinnek és akkor a végleges szerződés aláírása, lesz csak hátra és a román dele-

gáció minden további tárgyalás nélkül hazatér Berlinből.

A lapok jelentése szerint Antonescu Victor azért utazott Párisba, hogy még kisebb differenciákat elintézzon. A román delegátus Párisból a francia szakértőkkel érkezik vissza és a jövő héten megtörténik az összes szerződések aláírása.

SELECT-MOZGÓ

Nagy sikerrel vetíti

Nobile expedíciójának

bemutatóját, melyet

Egy testvér áldozata

megható dráma kíséri. Főszerepben:

Imogene Roberston és Hollay Hamilla

Monopol Concordiafilm.

URANIA-MOZGÓ

Monty ég és föld között

elsőrangú vígjáték, főszerepben:

MONTY BANKS

a közkedvelt komikus.

Monopol Emericusfilm.

Az eladott menyasszony

— B. Smetanu vígoperájának bemutatója a kolozsvári Román Operában —

A csehszlovák köztársaság tizéves fennállásának megünnepléseként tegnap este Smetanu-nak a világhírű cseh muzikusnak vígoperáját, az „Eladott menyasszony”-t mutatta be a kolozsvári Román Opera igazgatósága.

A külsőségek és az ünnepi bevezető lezajlása után feszült figyelem közepette hangzott fel a vígopera nyitánya, melynek könnyed és egyben mély szépségei már az első pillanatokban megfogták a szíveket. Az opera maga a modern opera irodalom legtisztább és legnemesebb alkotásai közül való: a bántatokon át megtisztult meleg derű, a legdesztilláltabb humor aránya csillog mindvégig a gazdag és megragadó szépségű melódiákon keresztül.

Smetana a szílv érzelmevilág egyik igen kimagasló megszólaltatója, kissé rokon Tschajkovszkival, de talán Dvorzák még közelebb áll hozzá. Muzsikájának egyik legértékesebb tulajdonsága, hogy tele van jellemfestő erővel, s mindemellett szinte tulesurran benne az édesen, izesen, szikrázóan mló lírai elem, mely hol lüktető vidámságban, hol megragadó kényszerítő érzelmességbe csap át.

Maga a libretto is kiváló munka: a cseh népi élet legkedvesebb és legigazabb típusai vonulnak fel benne, átítatva a librettista (Sabina) könnyed humorával és erős karrikírozó művészetével. Percig sem unalmas szöveg ez, mely mindvégig élvezetes harmoniában marad a táncokban, életvidámságokban bővelkedő muzikával. Kétségtelen, hogy ez az opera valóban a cseh géniusz reprezentáns megnyilatkozása s világhírűvé nem a reklámnak, hanem belső értékeinek köszönheti.

A Román Opera igazgatósága gondos, minden kis részletében művészién kidolgozott előadásban hozta ki a darabot. A zenekar Stanek-Doubrawsky karagya eléggé nem méltányolható munkája révén a legjobb teljesítményt nyújtotta. A rendezés, különösen a kosztümizálás terén európai nivót reprezentált. Az énekesek közül Nestorescu Mimit ezuttal nagyon meg kell dicsérnünk: bájos, meghitt, igaz volt s emellett mindvégig szépen énekelt. Partnere: Anderscu-Marrint csak néha volt ekvivalens vele. Ujeicu mester ezuttal is elragadtatót kel tett, pompás, szinte utólréhetetlen humorával és játékkészségével. Chicideanu új oldaláról mutatkozott meg: erős alakító tehetségéről tett bizonyosságot. Mulattató figura volt. Az összes többi magánénekesek is jók voltak, de a kórus érdemi ezuttal is a legjobb elismerést. A nagy-szerű táncszámok szereplői közül Osvát Klára, Horváth Géza és Vajda Ilia tűntek ki. A balletrendezés érdeme Benescu kisasszonyé. Az előadás zsúfolásig telt.

butor

vásárlás bizalom dolga
Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
(Tg.-Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárral.
Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann
zongora és pianó
gyárak képviselője.

Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

nézőter előtt, ünnepi hangulatban zajlott le. (s.)

Az előadás előtt az operaház zenekara a román és csehszlovák himnuszát játszotta, melyet a közönség álva hallga-

lott végig. Majd Banescu professzor a csehszlovák köztársaság és a cseh-román barátság történelmi jelentőségét méltatta. Az előadásban megjelent Kveton konzul egész hivatalnoki karával s a

cseh kolónia hölgytagjai nemzeti viseletben. Előadás után a cseh konzulátuson harkent volt, melyen a diplomáciai kar tagjai s a város notabilitásai vettek részt.

Látogatás a földközi-tengeri angol flottánál

Egy délután a „Royal Sovereign” superdreadnoughton

Pola, okt. 29. (Az Uj Kelet munkatársától.) Egy egység, összesen tizennégy angol hadihajó futott be tegnap a polái kikötőbe. Kettő közülük egészen nagy, úgynevezett „superdreadnought”, név szerint a „Royal Sovereign” és a „Ramallah”, kettő kisebb, a „Valentine” és a „Cyclops”, ezenkívül a D. 29, D. 43, D. 51, D. 52; D. 91, D. 92, D. 93. elnevezésű torpedóhajók és öt tengeralattjáró. Az egységhez hozzátartozik még a „Maine” nevű hatalmas kórházhajó.

A „Royal Sovereign” fedélzetén

Rövid időn belül meg tudom szerezni az engedélyt, hogy az egyik superdreadnoughtot, a „Royal Sovereign”-t, amelynél csak három nagyobb hadihajója van Angliának, megnézhessen. — Tiszta kékre festett, csillogó rézkürtő motorosnak jön értem a parthoz, beszállok és már indulunk is a körülbelül másfélkilométernyire, a nyílt tengeren horgonyzó „Royal Sovereign”-hez. Néhány kérdést intézek a motoros egyik matrózához — nem felel. Ellenben azonnal odajön a vezető tiszt:

— Please.

Mondom, hogy gyönyörű az a hajó innen messziről. — Ou, yes — mondja. Rengeteg embert látok rajta mozogni. — Ou yes — mondja. Mit csinálnak? — Ou yes — mondja.

Alállunk az egyik lépcső alá, én felmegyek rajta, a motoros is elmegy. Egy fiatal tiszt vesz át, kérdezi, hogy megkezdhetjük-e a látogatást. Most délután három óra van, hat óráig van időm, akkor vissza otnak vinni. Kérem — mondom.

Akkor tehát erre. Ez a nagy térség itt, amit ön lát, a hajónak az orra. Parkettes, ezen semmi építmény nincs, minden szerdán tánc van. — Itt? — mondom. — Yes, heré. Elmézem, olyan nagy, mint a kolozsvári színház földszíntje. — Nőkkel? — Kérdezem. — Most szerdán is hivatalos százötven hölgy. — Polából? — Polából. Az angol konzul hoz szívat, a tiszték ötvenet hozhatnak. — Kisérettel? — Csak nők. Este nyolctól éjfélig. Akkor vissza visszük őket a partra. — Mésutt is? — Minden nagyobb kikötővárosban. Kattaróban, Ragusában, Triestben, Fiumében, Pyreusban... a nők mindenünnen feljönnek és mi mindig visszavisszük őket. — Szép — mondom. — Yes.

Aki két éve nem látta feleségét

Felnezek kicsit. Két óriási ágyucső mered a táncteremre. — Ezalatt? — Yes. És ha esik az eső? — Nagy vitorlavásznak vannak... Yes.

Egy kicsit a tisztel foglalkozom. Nagy magas, vörös arcú, gyenkes kék szeme. 37 éves. Családos. Mutatja a családját; — feleség és két fiú. Egy másik fénykép: — my house. A háza. Emeletes, nyolc szoba, fürdőszoba, London mellett. A tárcája tele van képekkel, egy véletlenül kiesik — másik nő, nagyon

könnyed mozdulatban. — Es ez? — Pillanatnyi zavar. — A... testvérem. An actrice. Színésznő. — Hol van? — Elárulja magát. — Ou, nem tudom, hogy most hol van... Két éve nem volt a feleségénél. És még egy kép: az autója a háza előtt.

Agyu, amivel temetnek

Meg akarja nézni az ágyut? — mondja hirtelen. A következő pillanatban egy roppant vasfalban meglátunk egy olyan kerek darabot, mint egy hajóablak és int hogy masszak fel. Bebukok — vilány körték égnak, egy egész kis terem, semmi más rendelkezéssel, minthogy a lövegeket kinyomják a csőbe. Ehez hat ember van. Csövek, csavarok, emelők, dugaszok, erkélyek, vasépesők, páncélpáncélok, korlátok, hallócsövek, csengők, telefon. Egy golyóért, amelyik kirepül a vég telenségbe és évszáz... Minden nap. Reggel nyolctól tizenkettőig. És délután háromtól hatig. Exorszájz...

Ujra megnyitja a rést, visszacsukom a fedélközre. A lábatmmal, ahogy kitolom, egy rendes, szárazföldi ágyut érintek — Ez mire? — Ha valaki meghal — mondja. — Ha négy órányira vagyunk a parttól, akkor erői temetjük, és a nyergére mutat. — Ha messzibb, akkor leenesztjük a tengerbe... Yes. — Hát mennyi ember van ezen a hajón? — Ezerkétszáz. — Ezen az egyen? — A flottával összesen tizenöt ezer ember uszik... Folyton. — Folyton. — Évekig. — Évekig. A tengeren. — A tengeren. És nem csinálnak semmit. — Ou yes!... exorszájz!

Billiárdasztalok és Wells összes művei

Apró ablakok előtt megyünk el, benéznek. — Billiárdoznak. Vagy négy nagy billiárdasztal van. Aztán más hosszú asztalok, azok mellett römiznek, bridzseznek, pokereznek. Egy nyugvószékbe ütközöm. Exkuz... Egy fiatal matróz. Olvas. Megengedi? — és megnézem a címlapot. Edgar Wallace. Mutatja, hogy az első lapról az utolsóig egyfolytában olvassa. Sok könyv van? Külön terem bevisznek. Három szekrény. Az első, ami szembe ugrik. Wells: William Clissold, aztán maughamnek egy drámája, még egy Wells. Az angol birodalom története Scott, tengerész munkák. Hétfőn és esütörtönön könyvosztás. Egy könyvet egy hétig szabad olvasni. Lapok? Mindemféle. Daily Herald, a Macdonald lapja? Lehet, de a tengerészek nem szeretik.

Megint egy folyosón. — Mi ez? — Egy tányérsapkás matróz, akinek vörös öve van és a kezében gummitórt tart, sétál egyforma lépéssel le és fel. Erre megmutatják: — Oldalt négy cella. 1, 2, 3, 4. A negyediket félrehúzzák a lesőlyukat: egy sárga daróruhas ember fekszik egy keskeny fapadon. — Refused duty, — mondja a tiszt. — Megtagadta az engedelmességét. Büntetés: 14 nap magánzárka. A tengeren.

A folyosók egyébként végig vannak rakva fegyverekkel. Összesen ezerkétszáz lögyver és tartalékok. Az ember szinte észre sem veszi. Fegyverfalak között jár. És hol van a parancsnok? Felmutatnak. Valahol egészen fent, az árbócok között. Mint egy isten — ül a parancsnok a dreadnought felett.

Ezenkívül egy óra leforgása alatt még a következőket látom: kórház, tizenkét ágyú, jelerleg két beteggel, postahivatal, liftek a tenger alatt hat emeleten le és fel, üzletek, kázinók, mézarszék, óriási műhelyek (lakatos, asztalos, cipészeti sok kadból álló, pazar berendezésű fürdőhelyiségek, kétszáz embert befogadó moziterem, amelyben hetenként kétszer van előadás, az összes létező filmeket, olvasóterem, fehérműtisztítóintézet hatalmas gépekkel, amelyek pillanatok alatt mossák és szárítják a ruhákat (a tiszték hófehér, kemény ingei és galériái éppen ki vannak készítve) nagy hajóház motorosokkal, Citroenautókkal, elevátorok, buvárkészülékek, amelyek negyvennyolc óráig elegendő ételt és oxigént tartalmaznak, fogorvosi és más orvosi rendelőszobák, operációs terem, légi kikötő, amelyre bármilyen repülőgép leereszkedhet, jégpincék ezerkétszáz ember háromhavi hústápláléka számára, óriási konyhák a legmodernebb gépezetekkel (daráló, őrlők, minden villanyra berendezve), pékműhelyek. Minden olyan tiszta, mint az arany. Meg hívtak ötórát teára, mely állt: tea, tej, vaj, vajkenyér, jam, belgiumi keksz, angol cigaretták. A tiszték és a legénység részére 140 méter hosszú és ötven méter széles sétáló van a fedélzetén, esténként pazar kiválóságokkal, akárcsak egy szárazföldi óriási promenáád. Nagy transzparenszek. A tengerbe vezető hácsóknál minden lépcsőfok külön meg van világítva. Rengeteg rádió, markoni, gramofon, két zongora. Ezenkívül egy tizenkilenc tagból álló zenekar van a hajón, amely minden este a sétányukon játszik. Egy-egy emeleten a termek oldalfalai egyenként 160 méter hosszúnak, tehát kétszer 160 méter hosszú körben sétálhatunk minden emeleten. Motorosai hasonlóan a velencei gondolákhoz, arannyal vannak díszítve és haranggal jelzik érkezésüket. A „Royal Sovereign” sulya 32.000 tonna, tehát négyezerrel több, mint az osztrák-magyar monarchia legnagyobb hadihajója, a „Viribus Unitis”.

A földközi-tengeri angol flotta legfőbb parancsnoksága Malta-szigetén székel, ahova néhány nap múlva a „Royal Sovereign” és testvér- valamint kísérőhajói is visszatérnek.

Benamy Sándor.

Megérkezett a
Tűzijáték
Emil Schuster
Cluj

Ügyvédi határidőnapló 1929.
Lej 480. utánvétellel
szállítja
Lepage, Cluj

Hirdessen az Uj Keletben

Szerte a világban magánkapitális érdekek és a legfőbb érdekek közötti feszültségű áruval edes közönséget. A közönségnek kereskedő es mindaddig tölhet lenni s sával egyenve tegeve.

Románia, hazája azonos kivételek közeledve a civilizációhoz. Szerte a világban magánkapitális érdekek és a legfőbb érdekek közötti feszültségű áruval edes közönséget. A közönségnek kereskedő es mindaddig tölhet lenni s sával egyenve tegeve.

Ennek az ékecsében az zolja. Minden javítására tö hány nemcsadón is a leg nagy jóvedel. Úgy látszik a CFR-nek is sok jóvedelert megragad e sárló közönség különböző torturól már főlegutóbbi valolta, hogy uralkodik ve körében.

Most az R. rossz cigarettáról, amely te magát, hogy inkább kedvetim Clubot ki statistikailag közönség ez pedig az a szegényzetet hazánkban pénzének elléség, amely is rálepett tezeire, olyan amik az ördögként a nagyarról akarnak hogy ok a le annak ellené hogy nem ig az R. M. S. bennünket. ha cigarettákkal szeret merőtanítja a közjó falat.

A közönség politika területén kénytelen be nek: a cigaretták nem hajlandó ellenére sem kreációkat, m erészakoln.

De más vo az RMS polit közeihez A n kássá vált, ho nem fizetik kgedelmeskedn politikai diszk legkézenfogha forgását. Kics szaboláznak a rövid szíva National-cigar A trafikban kapni, mert a ugyanolyan kö

R. M. S.

Szerke a világon, ahol állami, vagy magán kapitalista termelés divik, a termelő és a kereskedő természetszerűleg fölérszik arra, hogy minél jobb áruval édesse magához a vásárló közönséget. Ha valamilyen áru tetszik a közönségnek, úgy a termelő és a kereskedő ennek az árunak minőségét mindaddig fokoztatja, amíg nélkülözhetetlené nem válik az áru árának olcsóbbodásával egyenék számára beszerezhetővé téve.

Románia, a fantasztikus lehetőségek hazája azonban e téren is a sajnálatos kivételek közé tartozik. Itt a CFR-tól kezdve a cigarettáig mintha minden azért volna csak, hogy a közönségben a bosszúság és az elidegenedés érzését váltsa ki. Az állami üzemek, melyeknek, különösen kommercializálásuk óta arra kellene törekedniük hogy mindjában és mindtöbbször találják magukat szemben a közönséggel, mely pénzürt nem előzékeny kiszolgálást kap tőlük cserébe, hanem molesztálást és személybevést, ha nem életveszélyt is egybe.

Emnek az állításnak valódiságát legkétszertelenen az R. M. S. politikája igazolja. Mindenütt, a dohánytermék megjavítására törekszenek, mert a jó dohány nemcsak beföldön, hanem külföldön is a legkapósabb árucikk, ami nagy jövedelmet biztosít az államnak. Ugy látszik, az R. M. S.-nek, miként a CFR-nek is, nincs szüksége túlságos sok jövedelemre, mert minden alkalmat megragad e két intézmény, hogy a vásárló közönséget elriassza, vagy különböző torturákkal tegye ki. A CFR-től már fölösleges az ének, hiszen a legutóbbi vasutikatasztrófa is bebiztosította, hogy milyen rend és fegyelmű uralkodik vezetőinek s alantasainak körében.

Most az R. M. S.-ről szóljon az ének rossz cigarettáinak eme hivatalos cégéről, amely legújabbban azzal tünteti ki magát, hogy a közönség által még leginkább kedvelt cigarettafajtát, az Intim Clubot kivonta a forgalomból, mert statisztikailag bebiztosította, hogy a közönség ezt kedveli legjobban. Már pedig az a "demokrácia" elveivel összeegyeztethetetlen valami volna, hogy hazánkban valami olyasmit kapjon nézzenek ellenében a vásárló közönség, amely izlésének megfelel. Az RMS is rálépett tehát a "nagy politika" vizére, olyan árukat akar favorizálni, amik az ördögnek sem kellenek. Miként a nagypolitikában a kormányok arról akarnak meggyőzni bennünket, hogy ők a legjobb politikai áruk, — annak ellenére, hogy mindenki tudja, hogy nem így áll a dolog, — akként az R. M. S. is arról akar meggyőzni bennünket, hogy az "Intim" elnevezésű cigarettákkal szemben tanúsított előszeretettel merő bekezdés s majd ő meg tanítja a közönséget, hogy mi az igazán jó fajta.

A közönség azonban, mely a nagypolitika területén akarva, nem akarva, kénytelen bevenni azt, ami nem izlik neki, a cigarettafogyasztás területén nem hajlandó beadni a derekát s annak ellenére sem vásárolja azokat az újabb kreációkat, melyeket az RMS reá akar kreálni.

De más vonatkozásban is hasonlít az RMS politikája a nagypolitika eszközeihez. A nagypolitikában már szokássá vált, hogy az állami intézmények nem fizetik ki tartozásaikat, nem engedelmesskednek a bírói ítéleteknek s politikai diskusszió tárgyává teszik a legkézenfoghatóbb immoralitások fenforrását. Kicsiben az RMS is ismeri a szabotázsok ezt a formáját. Szeretted a rövid szívart? Fliúnik a trafikból, National-cigarettát akarsz vásárolni? A trafikban csak Marasestit lehet kapni, mert az egy lejjel drágább, de ugyanolyan komisz.

Igy néz ki az RMS árupolitikája, ugyanakkor, amikor Magyarországon teljesen átszervezték a dohányjövédéki igazgatóságot, csak hogy export-képessé tegyék az amugyis jó magyar cigarettákat, azon egyszerű üzleti böl-

csességénél fogva, hogy a jó árunak nem kell cégér. Az RMS ezzel szemben ezen a téren is forradalmat csinál, gondolván és gondoltatni kívánván, hogy a rossz árunak annál inkább kell cégér s ha már a cégér is rossz, akkor

jó az erőszak.

Röviden ez az RMS szomorú nótája, amely azt hisszük, egy speciális ötlettel tehetné újabb kreációit népszerűvé ha az RMS rövidítés helyett S. O. S. sel hozná forgalomba azokat.

Ismét akcióba lép a romániai antiszemita liga

Reorganizálják a liga vidéki tagozatait

(Bucuresti-Bukarest, október 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az antiszemita szervezetek az utóbbi időben ismét eleven tevékenységbe kezdtek. Az antiszemita liga, a LANC vezetői elhatározták, hogy vidéki szervezeteiket a közeli politikai eseményekre való tekintettel reorganizálják. Cuza Professor nemrég értekezletet tartott párhívveivel, amelyen elhatározták, hogy népgyűléseket rendeznek az ország minden részében. Az első ilyen népgyűlés tegnap zajlott le Radautban Cuza részvétele mellett. Cuza

nagy beszédet tartott ebből az alkalomból, amelyben ismertette az ország politikai helyzetét s rámutatott arra, hogy a mai súlyos gazdasági helyzet okai a minden produktív munkát szabotáló zsidók. Oda konkludált, hogy a zsidókat ki kell űzni az országból, ha kell, erőszakkal is. Ezután a jelenlévő papok több kampószerű zászlot szenteltek fel.

Az erdélyi és bánati antiszemitizmus reorganizálásával Catuneanu professor a kolozsvári egyetem jogi karának ta-

nárát bizták meg, aki már meg is kezdte újjászervező tevékenységét. Catuneanu az elmúlt hetekben Aradon, Temesváron, Karánsebesen és még néhány bánati helységben járt, több nyilvános előadást tartott, amelyeken különösen a zsidó szabadkőművesek veszedelméről igyekezett kisszámú hallgatóinak figyelmét felhívni. Az őszi vizsgaszesszió befejeztével Catuneanu professor ismét utra indul és ezúttal valószínűleg Erdély északi részeiben fog az antiszemitizmusnak híveket verbuválni.

Az államvasutak vezérigazgatósága a szüretet okolja a vasuti szerencsétlenségekért

Dumitriu miniszter jelenlétében ment végbe a resicai katasztrófa áldozatainak temetése

Bucuresti-Bukarest, október 29. Az Uj Kelet tud.) A tegnap délután ment végbe Szalatinán a resicai borzalmas vasuti katasztrófa áldozatainak temetése, a kiket nem rekiamáltak meg hozzátartozók. Az áldozatokat egyszerű gyaluatlan koporsókba helyezték és Szalatinán és a környékbeli lakosság óriási részvétele mellett kísérték el utolsó útjukra. Szem nem maradt szárazon ezen a temetésen, sokezer ember siratta a katasztrófa névtelen halottait, akiket utolsó útjukban a kormányt reprezentáló Dumitriu közlekedésügyi miniszter is elkísért.

A katasztrófával kapcsolatban az államvasutak vezérigazgatósága körlevelet küldött az ország összes CFR szerveihez, amelyben megállapítja, hogy a szürettel egyidejűleg egész sereg szerencsétlenség történt az alkalmazottak hanyagságából kifolyólag és amelyet nem lehet egyéb bel, mint csak a szüret egybeesésével megmagyarázni. A körrendelet utasítja az állomásfőnököket és a vonatvezetőket, hogy minden vonatindulás előtt és melettközben vizsgálják felül a vonatszemenlyezetet és azokat az egyeneteket, akiket "abnormális" állapotban találnak, azon-

nal cserélik ki. A Rapid, express és gyorsvonatokat konirolok fogják kísérni, akik felelősséggel tartoznak a vonatok biztonságáért és rendes közlekedéséért. Minden Rapid, express és gyorsvonat az állomásfőnök személyesen köteles fogadni és elindítani, függetlenül a vonatérkezés idejétől.

Bucuresti-Bukarest, október 29. A resicai vasuti szerencsétlenség sebesülteinek közül ismét ketten meghaltak súlyos éres, sebekben. A két újabb halott a gyorsvona egyik fűtője és fekezője.

Az óriás-Zeppelin visszaindult Európába

Meglepetésszerűen történt a start. Kedvező széllel halad a léghajó. Hatvanhárom utast hoz magával a Zeppelin

Berlin, október 29. A Wolff távirati iroda lakehursti jelentése szerint Ecker dr. már tegnap este a repülő érra kéréte a Zeppelin összes utasait s közölte velük, hogy legyenek készen az utra. Egy-egy utas ezúttal huszonöt-huszonöt kilógramm podgyaszt vitt magával a repülőn. Az utasok podgyasztait tegnap estefelé elhelyezték a léghajóban, valamint a leve- és csomagpostát is.

A késő éjjeli órákban még nem ért véget a léghajónak hidrogén-gázzal való feltöltése, ennek ellenére azt hiszik, hogy a start nem várat soká magára.

A Zeppelin a beállott hidegebb időre való tekintettel mintegy ötven gallon fagyás elleni fojvadékeveréket hoz magával, hogy a motorhűtők utközben a fagyás elől védve legyenek. A Lokalanzeiger szikratávirata szerint az éjjeli órákban a start nem történt meg, de a repülőtérén egész éjjel ezrek vártak türelmesen a léghajó kivonatását a csarnokból. A mai éjszakát újra sokan autókban alva töltik a lakehursti országúton, a repülőtér közelében.

Lakehurstból Berlinnek leadott ká-

beltávirat jelenti, hogy az óriásléghajó startja meglepetésszerűen, az éj folyamán mégis végbement.

Newyorki időszámítás szerinti egy óra huszonöt perc. — itteni idő szerint reggel félkilenckor a Graf Zeppelint kivontatták a hangárból s rögtön utána az utasok és a személyzet beszállt. A Zeppelinnek vannak a lakehursti repülőtérén maradt Los Angeles léghajó tisztjei, kiknek a tengerészeti minisztérium megengedte, hogy taulmányi repülőtra mehessenek a léghajóval.

A Graf Zeppelin startja minden zavaró incidens nélkül ment végbe s a léghajó rövidesen nagy magasságba emelkedett s Newyork irányában eltűnt a sok ezerre menő kíváncsiak szeme elől.

Újabb távirat jelenti a Lokalanzeiger nek, hogy a Zeppelin startja alkalmával gyönyörűen sütött a hold s a sokezer főre menő közönség ajkairól a csodálkozás kiáltásai döppentek el a léghajó sima startjának láttán.

Magasra emelkedve a Graf Zeppelin meseszerű látványt nyújtott kiváló

gitotti utasfűlkéivel a holdas, enyhe éjszakában.

Három óra tíz perckor — közép-európai idő szerint délelőtt kilenc óra után elrepült a Zeppelin Newyork felhőkarcoló negyede felett s később Long Island felett látták, mintegy nyolcszáz méteres magasságban, keleti irányban tovarepülni. A gyenge északnyugati irányú szél kedvezett a léghajó utjának, amely nagy sebességgel percek alatt eltűnt a szemhatárról.

Berlin, október 29. A Zeppelin 5.45-kor, romániai időszámítás szerint d. u. fél 2-kor érte el Machasuttes állam határát. 6.35-kor pedig elhagyta az Egyesült-Államok partjait.

Amikor a Graf Zeppelin elérte az ocean, a léghajón minden rendben volt. Hatvanhárom utas közül huszonötön jeggyel utaztak. A léghajó szikratáviratát küldte Coolidge elnöknek és Vilburne tengerészeti miniszternek, amelyben megköszönte a vendéglátást, valamint azt a támogatást, amelyben a német léghajót részesítették.

A Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári csoportjának közgyűlése

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári csoportja október hó 21-en tartotta a Belvárosi Zsidó Hitközség dísztermében VIII. rendes évi közgyűlést, a tagok nagy érdeklődése mellett. A közgyűlést dr. Weil Adolf elnök nyitotta meg, aki hosszabb beszédben vázolja az elmúlt év fontosabb eseményeit. Napirend előtt dr. Deutsch Mór Lugos, aki most érkezett vissza palesztinai tanulmányjáról, hosszabb lelkes beszédben számol be az újjáépülő országban szerzett tapasztalatairól és arról a zsidó szellemről, ami kint uralkodik. Deutsch dr. névsé előadása mely hatást váltott ki.

A főtitkári jelentést a temesvári csoport működéséről Kaufheil Ernő főtitkár terjeszti elő, aki részletesen ismerteti a helyi eseményeket, a szervezeti ügyeket, a politikai tevékenységet, stb. Végül kegyeletes szavakkal emlékszik meg a szervezetnek elmúlt évi nagy halálairól, amit a jelenlevők állva hallgatnak végig. A pénzügyi jelentést és a jövő évi költségvetést Braun Ernő pénztáros tavalléteben Sándor Arnold nyújtja be, majd a számvizsgáló bizottság jelentését Körper Mór ellenőr teszi meg. A Keren Kajemet Lajpszrael jelentését dr. Brizsker Ezekiel KKL-biztos terjeszti elő, míg a Keren Hajjeszód jelentést Sándor Arnold KH-biztos tartja meg. Dr. Molnár Gyula ezzel kapcsolatban érdekes és hasznos javaslatot tesz a Keren Hajjeszód-jegyzékek megkönnyítése végett, amelyet Kasztner Samu javaslatával együtt a közgyűlés egyhangúlag megszavaz. A sékel-jelentést Kaufheil Ernő sékelbiztos terjeszti elő, míg a jogvédő iroda nevében dr. Weisz Artur ügyész távollétében dr. Nobel Sándor tesz jelentést. Az ifjúsági jelentéseket Reiter Ernő (Ifjúsági blokk), Krausz Mihály (Brith Hanoar Ezra), Molnár Piri (Ceira) Klein László (Barisszia Marmorek), Böhm János (Barisszia Herzl) és Aviva Herzlija és Rosenberg Oszkár (Ceira Mizrahi) nyújtják be.

A határozati javaslatok előterjesztése és elfogadása után az általános vita kezébe kerül, amelyben résztvettek többek között dr. Brizsker Ezekiel, dr. Nobel Sándor, Rothbart Jakab, dr. Molnár Gyula, Reiter Ernő, Kasztner Samu, Böhm János stb. Rothbart Jakab lelkesítő beszédben kitartásra buzdítja a jelenlevőket, ne csüggedjenek és ne lankadjanak, hanem fokozott erővel dolgozzanak ügyünk érdekében.

A közgyűlés a felmentvényt egyhangúlag megadja, mire dr. Weil Adolf elnök benyújtja a biztár lemondását és felkéri dr. Nobel Sándort a választások le-

vezetésére. A jelölőbizottság nevében Taub Abraham tesz javaslatot az új biztár megválasztására vonatkozólag, a melyet a közgyűlés egyhangúlag megszavaz. A következő biztár választást meg: Diszelnök Rothbart Jakab, elnök dr. Weil Adolf, alelnökök: Körper Mór és dr. Gara Dávid, főtitkár Kaufheil

Ernő, Keren Kajemet bizos: dr. Brizsker Ezekiel, Keren Hajjeszód bizottsági elnök Lindner Armin, ifjúsági ügyek referense Reiter Ernő, ügyész dr. Weisz Artur, jogvédelmi bizottság dr. Molnár Gyula, dr. Klein Márk és dr. Terner József. Ezenkívül 15 tagu intézőbizottságot és 70 tagu választmányt választot-

tak. Dr. Nobel Sándor üdvözlő dr. Weil Adolf ujonnan megválasztott elnököt, a ki megköszöni a bizalmat és fokozott munkára hívja fel a biztárt. A közgyűlés a Hatkva hangjával nyert lelkes hangulatban befejezést.

Fölavatták a kolozsvári kongresszusi hitközség új temetőjét

Dr. Eisler Mátvás főrabbi mélyenszántó beszéddel avatta fel az sirkertet. A polgári és katonai hatóságok képviselői az avatáson

(Cluj-Kolozsvár, október 29. Az Uj Kelet tud.) Néhány héttel ezelőtt zajlott le a kolozsvári ortodox Cheva Kadisa leavatási ünnepsége és vasárnap, október hó 28-án a kongresszusi hitközség Chevrája avatta fel méltó ünnepségek között a Majális-utca tetején, a város által adományozott telken, új sirkertjét. Az ünnepség szertartási része délelőtt fél tíz óra körül istentisztelettel vette kezdetét a Ferdinánd király-uti templomban, amelyen „mazkir”-imák keretében emlékeztek meg a Cheva összes elhunytjairól. Tizenhét szollárt recitáltak és elmondották a főrabbinak erre az alkalomra írott alkalmi főhászt.

„Tárlátok föl az üdvösség kapuit” A temető avatása feltünkenetűkor zajlott le nagyszámú és disztngvált közönség előtt, a polgári és katonai hatóságok képviselőinek jelenlétében. Papp Danila tábornok-hadtestparancsnok képviselében Slamatopol esendőrezede, a város képviselében Tuffli Richárd helyettes polgármester, a rendőrség képviselében Mihnea kapitány, dr. Fodor Sándor városi főorvos és dr. Popovicu, a közegészségügyi reszort főnöke jelent meg. A testvérhitközség részéről dr. Sebestyén József ortodox hitközségi elnök és Wertheimer Miksa ortodox szentegyleti elnök jött el az avatóünnepségre.

A temető kapuja előtt a kórus állott fel. Rabetz főkantor a „Tárlátok fel nekem az üdvösség kapuit, hadd térjek be hódolni istennek” szollárral nyitotta meg az avatási ünnepséget. A kórust a közönség követte négyes sorokban, élén ornátusban dr. Eisler Mátvás főrabbi, mellette a hatóságok és a cheva reprezentánsai. A halottsház közelében állították fel a feketével bevont szöszéket, a melyre elsőnek dr. Fischer József lépett fel. Román nyelven köszöntötte a hatóságok képviselőit, haláljának adva kifejezést a városnak, azért, hogy ezt a telket a hitközségnek és Chevrának adományozta. Majd magyarul folytatta emlékeztető községet azokra az emberekre és kegyeletes feladatokra, melyeket a Szentegylet révén teljesíteni kell, hogy az „kor előtt e földről való távozásunk öröje, nyugodt lelkiismerettel térhessünk meg az anyaföldre, amelyből vétettünk. A hitközség nevében átadja a temetőt a Cheva Kadisanak azzal az ígérettel hogy a község mindenben igyekezzni fog támogatni ezt a nemes intencióktól áthatott zsidó közületet.

Az énekkar ezután a huszonharmadik szollárt énekelte, majd

dr. Eisler üdvözlőbeszéde Dr. Eisler főrabbi tartotta mélyenjáró avatóbeszédét. „Emléjétek a magasság felé szeméiteket — kezdte egy prófétai idézettel. — Ünnepet szenteljünk e helynek, ahová beennünk is egykor nyugovóra fognak kísérni. A zsidó hagyomány három elnevezésében ismeri a temetőt: a sírok háza, az élet háza és az örökkévalóság háza. Az emberi élet esen-

dőséget jelzi az első elnevezés. Ami bennünk földi és mulandó, azt valóban magába nyeli a sír, de nekünk igyekeznünk kell föléli vándorlásaink során testvéri munkával olyan érdemeket szerezni, a melyek révén megmaradunk az utóko: emlékeztetőben. Ki gerim ahachnu — mert hiszen jövevények vagyunk — az örökkévaló színe előtt. E rohanó élet után — mondja az Irás. — ha átkerülés a túlvilágra, az első kérdés, amit hozzád intéznek: Földi ügyesbajos dolgaidat becsülettel végeztél-e? Résztvettél-e az áldozatban, amikor hívó szó hangzott feléd, gondoltál-e a nagy zsidó közösségre és annak idejére, az ő új hazára? Amikor idejöttünk, nemcsak a sírok otthonát kerestük fel, hanem az örökkévalóság házáat, ahol ráeszmélünk mulandóságunkra és egyúttal lelünk halhatatlanságára.

A beszéd után a főrabbi megindító imát mondott: „Ne szólíts el időnap előtt”, majd megáldotta a földet és felavatottak jelentette ki. Ezután ismét karenek következett. Somogyi Miksa a Cheva ügyvezető alelnöke záróbeszédében megemlékezett a Cheva Kadisa két elhunyt vezetőjéről: Pintér Bertalanról és Neuberger Zsigmondról. Halásán említette Heves Vilmos mérnök fáradozásait a temető épü-

letek körüli munkásságáért és köszönetet fejezte ki dr. Fischer Józsefnek, Szent Károlynak és dr. Jakobi Emilnek a temető megszerzése körüli fáradozásáért. Arra kéri a zsidó közösséget, hogy a jövőben senki az ő halottját pompával el ne temesse, hanem a hervadó virágok helyett igyekezzon mindenki a Szentegylet céljaira adakozni.

A polgármester beszéde Tuffli Richárd dr. Mihali főpolgármester és a városi tanács nevében köszöni meg az üdvözléseket és kéri istent, hogy áldja meg ennek a városnak minden polgárát, hártsa el fejük fölől a veszedelmeket, engedje, hogy minden nemzetiség és felekezet békeben és szeretetben dolgozzon együtt. Lendületos, átérzett szavakkal végezte beszédét.

— Juda régi, ősi népe, te, amely túléltél annyi más nemzetet, itt a mulandóság helyén, a temetőben kívánom neked, hogy élj és virulj! Ezután a kórus vezetésével hétszer körüljárták a temetőt a hagyományos szoltáreneklés közben.

Este Cheva-vaosorát rendeztek számos felköszöntővel. Az ortodox hitközség és a Cheva részéről dr. Sebestyén József és Wertheimer Miksa tartottak beszédeket.

A nagyváradi pénzügyigazgatóság érdekes elvi döntése egy különös adóárverés ügyében

(Oradea-Nagyvárad, október 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Annakidején országsszerte megérdemelt feltűnést keltett az a különös árverés, amely jomkippur napján folyt le a nagyváradi Szokol Ferenc és Társa könyvkötészeti és vonalozó intézeténél. Mint az Uj Kelet is megírta,

jomkippur napján az történt, hogy miután a cég egyik tulajdonosa, Müller M. Wolf az egész napot a templomban töltötte, a másik társ-tulajdonos, Szokol Ferenc összebeszélte néhány pénzügyi tisztviselővel és adóhátralék címén amolyan családi árverést rendezett, amely módszert eddig csak a hitelezők kijátszására vettek igénybe elég gyakran a rosszhiszmű adósok. A ominózus árverésen a hivatalos közegeken kívül csak Szokol Ferenc egy-két ismerőse volt jelen és ezek egyike potomáron megvette a vállalat egész vagyonát. A vételárból kifizették a kincstárral szemben fennálló néhány ezer lej összegű adótartozást, magát

a vállalatot pedig a névleges revő albélebe adta Szokol Ferencnek. Müller M. Wolf másnap, amikor be akart menni az üzletbe, érthető megdöbbenéssel értesült a furfangos árverésről és a vállalat tulajdonjogában különös módon előállott változatról. Természetesen nem nyugodott bele abba, hogy

ily kurtán-furesán koldusbotra juttatta saját üzlettársát és beadványt intézett a pénzügyigazgatósághoz, amelytől a haza szünapon megtartott árverés megsemmisítését kérte. Olleanu pénzügyigazgató Trátnér Viktor pénzügyi főtanácsost bízta meg, hogy végére járjon ennek a különös esetnek. Hetekig tartó vizsgálatal alapján a pénzügyigazgatóság ma hozta meg döntését, amellyel

a szabálytalan árverést megsemmisítette és Müller Wolfot összes jogai ba visszahelyezte. A pénzügyigazgatósági végzés indokolásában megállapítja hogy az államkincstár nem arra való, hogy annak útján a felek egymást és a hitelezőket kijátszák.

Már pedig az ügyben lefolytatott vizsgálát során bebizonyosodott, hogy a zsidó ünnepen tartott árverés résztvevői előre be voltak avatva az összes részletekbe. A rosszhiszeműség fenforgását az is igazolja, hogy az árverésen megvett vállalatot a vevő nem a társas cégnek, hanem egyedül Szokol Ferencnek adta át.

Ezzel az elvi jelentőségű döntéssel azonban az ügy aktái még nincsenek lezárulva. A pörüljárt vevő, aki a vállalat adótartozását kifizette, most Szokol Ferencen készül behajtani odaveszített pénzét.

A Metropol kávéházban minden este Puskás Béla zenekara muzsikál. Esténként hideg és meleg konyha, kitűnő fajborok mérsékelt árak mellett. Esténként tánc az uri közönség részére. Nyitva reggel 3 óráig. Kérjen Metropol Imbiszt kis üvegborral vagy egy üveg Casino-sörrel 65 lejért. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

JOSIF IZRAEL

szücsmester Cluj (Kolozsvár) Cal. Victoriei (v. Kossuth Lajos-ucca) 2. szám. Nagy választék mindenféle szörméből. Lelkiismeretes kiszolgálás garántálva.

Kedd, 30
H
vagy
Cluj-Kol
Ked. tudos
van körök
golyobis. U
dig ma má
resztülzala
nak az uta
forma hegy
tőfődet lát
messziről j
zett?
Nos a do
ugy van, ho
gában felül
melyre rá v
és Kolozsvá
restig szala
és látja, hog
Kolozsvárra
van. Egész
különös. A
bességgel r
kián.
Este van,
megy keres
legyint egy
felé. Tíz p
fülke, mint
román vánt
zett a holn
kestől felfo
golt ruhák z
Semmi ké
Egy cseh
vissza össze
és szomorú
mára vasa
— Semmi
küldünk le
gyunk mind
órákor Kolo
A vonat l
álomba ring
egy vasutifá
szemüinkből
együtt a sz
bejött a fül
nünk.
— Uraim,
roppant hat
nem megv t
Értelmele
— Nem r
— Nem.
Valamit s
torkomon al
akart hinni
— De a
sietve kapa
— Igen, a
de ez a gy
— Megszí
— Meg. N
dult az uj R
gyvorsvona
— No és
— Az ura
Vagy itt má
reggel fél k
ink a kocsi
hogya Kolo
gós a dolgu
hatnak a sz
Nagyvárado
Mindeneso
terembe, ah
hogy félháro
sze, élyvona
haza újság
már a keze
a restiben:
valami szóra
utolsó oldal
vatra. S mi
tizenegy óra
varon. Elov
los viceit é
zsidóhoz be
ves és száz
Hogyne, ado
de csak kam
Száz lei egy
zetni. Jó les

Halmitól — Kolozsvárig, vagy honnan veszi észre az ember, hogy hazaérkezett

Csúj—Kolozsvár, okt. 29. Az Új Kelet tudósítójától. Egyforma sinekkel van körüskörül drótozva az egész földgolyó. Ugyanaz a vasúti kocsi pedig ma már három országon is keresztülhalad és ha a közvetlen kocsinak az utasa kinéz az ablakon, egyforma hegyet, völgyet, erdőt és szántóföldet lát. Hát honnan tudja mégis a messziről jött ember, hogy hazaérkezett?

Nos a dolog egészen egyszerű. Az így van, hogy az ember mondjuk Prágában felül egy közvetlen kocsi, amelyre rá van írva, hogy Nagyváradon és Kolozsváron keresztül egész Bukarestig száll a kocsija a menetrendet látja, hogy a kocsi 9 óra 38 perckor Kolozsvárra érkezik. Minden rendben van. Egész nap nem történik semmi különös. A vonat menetrendszerinti sebességgel rohog keresztül Csehszlovákián.

Este van. Tíz óra. Egy cseh finác megy keresztül a kupén és udvariasan levéti egyet a kezével a csomagok felé. Tíz perc múlva úgy néz ki a fiú, mint a Fekete-terti ócskapiac. Két román vámos alapos zsbivásárt rendezett a holmiból, a kosarainkat fenekestől felforgatták, még a becsomagolt ruhák zsebeit is keresztül kutatták. Semmi kétség, hazaérkezünk.

Egy cseh gyáros busan gyvömöszöli vissza összegyűrt holmiját a kosarába és szomorúan próbálja két kezével simára vasalni a szmokingját. — Semmi baj, — vigasztalom — fekiidünk le nyugodtan aludni, tul vagyunk minden kellemetlenségen, féltiz órákor Kolozsváron ébredünk.

A vonat lassan kigördül Halmiról és átlomba ringat. Már alszunk is, amikor egy vasutlámpa brutális fénye veri ki szemünköl az álmat. A kalauzzal együtt a szatmári állomás főnöke is bejött a fiúkébe, ő költött fel bennünket.

— Úraim, — mondja udvariasan, de roppant határozottan, — ez a vonat nem megy tovább.

Értelmelenl bámulunk egymásra. — Nem megy tovább? — Nem.

Valamit szólni akartam, de a szó a torkomon akad. A cseh gyáros nem akart hinni füleinek. Dadogni kezdett: — De a menetrend kérem — és sietve kaparta elő menetrendjét.

— Igen, a menetrendben benne van, de ez a gyorsvonat megszűnt. — Megszűnt? — Meg. Négy nappal ezelőtt megindult az új Rapid vonat és azóta ez a gyorsvonat megszűnt.

— No és most mit csinálunk? — Az uraknak két választásuk van. Vagy itt maradnak ebben a kocsiában reggel fél kilencig, akkor hozzácsatoljuk a kocsi a Rapid-vonathoz, vagy hogyha Kolozsvárig mennek és sürgős a dolguk, félháromkor továbbutazhatnak a személyvonattal, de akkor Nagyváradon át kell szállni.

Mindenesetre lekászolódtunk az éterembe, ahol rászántuk magunkat, hogy félháromkor tovább utazunk a sze. élyvonattal. Addig is valamilyen haza újság után néztem. Régen járt már a kezemben. Csak egy lap volt a restiben: a Curierul Satmarul. Nem valami szórakoztató olvasmány, de az utolsó oldalon rábukkantam a viccrovatra. S mit csináljon az ember este tízenegy órákor a szatmári pályaudvaron. Elofvassa a szatmári felhívatartalos vicceit és ott írva vagyott: Igig zsidóhoz beállított egy falusi földműves és száz lejt kért tőle kölcsön. Hogyne, adok — mondja leig zsidó — de csak kamatra. És mennyi a kamat? Száz lejt egy hónapra, de előre kell fizetni. Jó lesz úgy is — véli a parasz.

Igig zsidó elővesz a zsebéből száz lejt és így szól:

— Itt van száz lejt, ez a kamat — s ezzel újra a zsebébe teszi a száz lejt — mához egy hónapra pedig gver: és fizessd meg a száz lejt kölcsönöt.

Senmi kétség, valóban hazaérkeztem. Sem Bécsben, sem Prágában nem olvastam ilyen pompás viccet.

Félhárom óra felé kicsit nyugtalan lettem.

— Mit csinálunk — mondok a cseh gyárosnak, — ha személyvonattal elmegyünk Nagyváradig és Nagyváradon nem kapunk csatlakozást Kolozsvár felé. Gyerünk be a forgalmi irodába. A forgalmi irodában nagyon bizonytalanul válaszoltak:

— Azt hiszem, talán, — vélte a főnök, — lesz csatlakozás Nagyváradon. Nagyon sajnálom, de nekünk csak Nagyváradig szól a menetrendünk.

— Nem lehetne talán megérdeklődni Nagyváradtól telefonon? — érdeklődött bátoritanul a gyáros.

— Telefonon? Most, éjszaka? Az teljesen ki van zárva. Nincs Nagyváradal összeköttetésünk.

Egy kicsit tárcastalanul nézdegéltem a szoba menyezétét, aztán eszembe jutott, hogy Rózsahegyen, a Tátramenti apró kis tót városkában, saját szemem láttára és saját fülem hallatára éjjei, nappal telefonon beszélnek az emberek Prágával, Budapesttel, Béccsel, Berlinel, Breslauval és isten utdja még, melyik várossal. És hogy a karlsbadi állomás portása kívülről megmondta, hogy Prágából, Brünnből, vagy Kassáról hány órákor indul vonat és mikor érkezik meg akárhová, a szatmári állomáson pedig nem lehet megtudni, hogy

Nagyváradon lesz csatlakozás.

Mégis felültünk a személyvonatra. Reggel félnyolc órára akadálytalanul Nagyváradra érkeztünk.

— Tegye át a csomagjainkat a kolozsvári személyvonatra — mondok a hordárnak.

— A kolozsvári személyvonatra? Hiszen az már öt órákor reggel elment.

— Hát arra, amelyik legközelebb indul.

— Az csak 12 óra 35 perckor indul. Megint egymásra bámultunk és leszálltunk sétálni a peronra. Ha már így történt a dolog, elhatároztuk, hogy a Rapid-vonattal megyünk tovább, amellyel ráértünk volna reggel félkilenckor Szatmárról elindulni, a 11 óra 35 perckor indul Nagyváradról Kolozsvár felé. S mit tesz isten, a híres Rapid vonat csak egy órát késett. Jóval elmult dél, mikor Szatmárról herobogott Nagyváradra.

— No, most mindjárt otthon vagyunk — vizagstaltam utitársamat, ez a jó kis villámvonat tüneményes gyorsasággal rohog át Nagyváradról Kolozsvárra, — és boldogan indultunk meg az elegáns fiúké felé.

A lépcsőknél egy bozontos bajszu kalauz állta az utunkat.

— Nem lehet — mondja.

— Nem lehet?

Nem, Ekkora csomagokkal nem lehet felszállni. Hová gondolnak? Hisz ez expresszvonat, — förmedt ránk durván.

Próbáltuk megmagyarázni a kalauz urnak, hogy ugyanezekkel a csomagokkal utaztunk már hasonló uri expresszvonatokon, de a kalauz nem tárgyított, még gorombább lett s a végén durván oldalba taszított. A Rapid előkelően kirobogott az állomásról és mi ott maradtunk a csomagjainkkal a sinek mellett és busan, hajlott háttal megindultunk a kevésbé exkluzív személyvonat felé.

— Ezt igazán nem értem — csodálkozott az utitársam.

Nem feletem, csak arra gondoltam, hogy már láttam valakit így csodálkozni. Az akkor volt, amikor Halmiból együtt utaztam Pöstyénbe egy öreg, köszvényes bukaresti urhölgygel, nem egy előkelő expresszvonaton, csak egy czerény gyorson. Es azon a vonaton is volt egy kalauz, aki Kassa után bejött a fiúkébe és udvariasan megkérdezte, nem-e velünk együtt utazott az az ur, aki Kassán tévedésből lemaradt a vonatról és akinek a csomagjait akarja ő most gondiába venni.

— Ezt igazán nem értem — mondotta nekem a bukaresti urhölgy, amikor a kalauz kiment a fiúkéből — mit történik a kalauz a vonatról lemaradt urnak a csomagjaival. Az ő baja, miért nem vigyázott.

Szegény asszony, én úgy csodálkoztam, mint mostan a cseh gyáros, amikor oldalbalótték és hogyan csodálkozhatott még később, amikor Pöstyénben kiszállt a vonatból. Egész uton azon panaszkodott, hogy Pöstyénben csak egy percig áll a vonat, éjszaka lesz, mire odaér és azalatt az egy perc alatt nem fog tudni leszállani csomagjaival együtt fáios lábával. Amikor a kalauz bejött a fiúkébe, vele is közölte az aggodalmát, a kalauz megvugtatta, hogy nem lesz semmi baj. És valóban, mire herobogtunk Pöstyénbe, a pályaulvar fenyvesen ki volt világítva, a kalauz egy hordár segítségével leemelte a bukaresti urhölgyet a lépcsőknél és udvariasan besegítette a készen váró hordszékekbe. Nem történt semmi különös, csak valamelyik állomásról telefonált a kalauz Pöstyénbe és a pöstyéni állomás hordszéket rendelt a fürdőigazgatóságtól a pályaudvarra.

Velünk nem történt semmi különös. A személyvonat lassan kigördült az állomásról és reggel 9 óra 38 perc helyet este 6 óra tíz perckor befutottunk Kolozsvárra.

Hazaérkezünk.

Jámbor Ferenc.

Miért lépett ki Garoflid volt földmivelésügyi miniszter a néppártból?

Maniu éleshangu nyilatkozatban figyelmezteti a kormányt, hogy ne próbálja meg Erdély csatlakozásának jubilaris ünnepeit levezetni

(Bucuresti-Bukarest, október 29. Az Új Kelet tudósítójától.) A politikai életnek nagy szenzációja van. Constantin Garoflid, a néppárt egyik kiemelkedő vezéregyénisége, volt földmivelésügyi miniszter, levelet írt Averescu tábornoknak, amelyben bejelenti a néppártból való kilépését. Garoflid kilépése súlyosan érinti a néppártot, mert a volt földmivelésügyi miniszter nagy népszerűségnek örvendett pártjában és mánt az ország egyik legkiválóbb gazdasági szaktekintélyét a párt politikai ellenfelei is respektálták. A „Cuvantul” értesülése szerint Garoflidot az avarescusiak néhány vezetőjére fogja követni, akik valamennyien a nemzeti parasztpárt felé orientálódnak.

Miért lépett ki Garoflid

Az „Adeverul” szerint Garoflid kilépése az Averescu-Vaida incidenssel áll kapcsolatban. Averescu tábornok ismeretesen azzal vádolta meg Vaidát, hogy birtokát egy más állami birtokkal akarja becsereitetni s így módon mintegy huszmillió lej nyereségre akar szert tenni. Nos annakidején Garoflid tette volt a javaslatot Vaidának, hogy a szamosmegyeri birtokát cserélje át egy mássikkal, mert a miniszternek mintagazdaság céljából szükség volt Vaida birtokára. Vaida Sándor annak idején elvben el is fogadta az ajánlatot, később azonban visszautasította, mert nem tartotta megfelelőnek. Garoflid most azért lép ki a néppártból, mert Averescu Vaidát vádolta meg olyan dologgal, amelyet ő kezdeményezett s a néppárt hivatalos lapja, az „Indreptarea” az ő

személyét kellemetlen szinben állította be.

Bukaresti lapok egyöntetű jelentése szerint a kölcsönszerződés aláírása után — ami rövid időn belül megtörténik, — Brătianu Vintila felhívást fogintézni a pártvezérekhez egy koalíciós kormány alakítására, hogy a stabilizáció sikerét belpolitikai harcok ne veszélyeztessék. Brătianu Vintila terve az, hogy ez a koalíciós kormány a jelenlegi parlamenttel dolgozzék együtt, szavazza meg az összes, a kölcsönnel és stabilizációval kapcsolatos törvényjavaslatokat s azután adja át helyét egy olyan kormánynak, amely szabad választásokból kerülne ki.

Semleges kormány?

Az „Adeverul” ezzel szemben úgy értsül, hogy Maniu Gyula, illetőleg a nemzeti parasztpárt semmiesetre sem lesz hajlandó a jelenlegi törvényhozó testülettel együtt dolgozni. A lap szerint a kölcsönszerződés aláírásával a Brătianu Vintila-kormány missziója végetért és a régenstanács óhaja az, hogy helyét koncentrációs kormány váltsa fel. Minthogy a nemzeti parasztpárt a jelenlegi képviselőházzal nem dolgozhatik együtt, a helyzetnek két megoldása lehetséges:

1. A nemzeti parasztpárt hozzájárul ahhoz, hogy a jelenlegi kormány szavazza meg az összes sürgős törvényjavaslatokat és aztán záros terminuson belül távozzék el helyéről.
2. A régenstanács politikai pártokon kívül álló személyekből semleges kormányt rekrutál, amelynek egyedüli

feladata volna a sürgős törvényjavaslatok megszavazása és a szabad választások levezetése.

Maniu Gyula a nemzeti parasztpárt vezére a „Cuvantul” hasábjain feltűnő éles hangú nyilatkozatban válaszol a „Viitorulnak” arra a hirdására, hogy a liberális kormány fogja a gyulafehérvári jubilaris ünnepeket levezetni. Maniu a következőket mondotta:

„Próbálja betenni a lábát...”

— Próbálja csak meg a kormány betenni a lábát Erdélybe a csatlakozási emlékünnepek levezetésére. A liberális pártnak, amelyet a nép gyűlöli s a határon kívül is fumigálnak, nincs meg az erkölcsi tekintélye a jubileum megtartásához, amely jubileumot magatartásával az egyesüléstől mindmáig folytonosan meggyalázott. A liberális párt elidegenítette egymástól a provinciákat és az országot felvirágoztatása helyett kifosztotta párthiveivel. Épen ezért a nemzeti parasztpárt a kormánynak azt az intencióját, hogy az egyesülési ünnepeket levezesse ama számbolum elleni merényletnek tartja, amely az egyesülés alapját képezte és amely a jobbagymulttal való szakítás és a jobb jövőbe vetett reménységet jelentette.

Imperial, Agfa, Mimosafényképészet i cikkek és gépek Révész Ernő, T.-Mures

október 30.
zli dr. Weij
tobb elnököt, a
és fokozott
karl. A köz-
nyert lelkes
si
A polgári
és köszö-
őzsefnek. Sze-
bi Emilnek a
fáradozásuk-
ségeit hogy a
át pompával
rvadó virágok
a Szentegy-
ester beszéde
főpolgármes
ében köszöni
istent, hogy
k minden pol-
l a veszedel-
en nemzeti-
es szeretelben
és, átérzett
e, amely tul-
itt a mulat-
kivánom ne-
el hétszer kö-
mányos zsol-
ndeztek szá-
lox hitközség
Sebestyén Jó-
tarítottak be-
kes elvi
yében
otra juttatta
yt intézett a
lytől a hosz
s megsemmi-
zügyigazgató
főtanácsost
jon ennek a
tartó vizsgá-
gatóság ma
el
megsemmi-
összes jó-
le.
vézés indo-
gy
arra való,
k egymást
itázzák.
lytatott vizs-
ott, hogy a
és résztvevői
összes részle-
fenforgását
erésen meg-
a társas cég-
ol Ferencnek
döntéssel
ninesenek
aki a vállá-
most Szokol
odaveszett
svár)
2. szám.
Lelki-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Jón! Jón! Jón!

Brigitta Helm
legújabb filmje

Vér krizise

a

SELECT-mozgóban

— Chanukkai műsoranyagot állított össze a Barisszia-Aviva kulturbizottsága. A téli szezon megkezdésekor, de különösen chanukakor minden városban, de a kisebb helyeken is az ifjuság egy-két műsoros estélyt szokott rendezni. Ezeknek az estélyeknek a legfőbb akadályok a megfelelő műsor hiánya. Különösen zsidó műsorszámokat nehéz beszerezni, mert vagy egyáltalán nem léteznek jó zsidó szindarabok, vagy régiek, vagy nem alkalmasak előadásokra. Az Aviva-Barisszia Kulturbizottsága chanukára gazdag műsört állított össze, amelyet a Keren Kaiemet erdélyi irodájának rendelkezésére bocsátott. Tehát az előadási jog is a Keren Kaiemetet illeti. Az előadásra szánt darabok, versek, kották egy a Keren Kaiemetnél, mint a Kulturbizottságnál díjmentesen kaphatók, azzal a kikötéssel, hogy az estély jövedelme a Keren Kaiemetet illeti.

— Nistor közmunkaügyi miniszter az új uttörvényről. Elsőnek ismertette az Uj Kelet a készülő új uttörvény fontosabb részeit, amelyek új és részben magasabb illetékeket rónak majd az adófizető közönségre. A törvénnyel kapcsolatban keletkezett általános felzúdulás arra készítette Nistor közmunkaügyi minisztert, hogy megnyugtassa a közvéleményt. Az útságrók előtt tett nyilatkozatában a miniszter kijelentette, hogy az új utak építésére és a régiék karbantartására hivatott utalványok nem lesznek olyan súlyosak, mint azt a lapok megerítették, sőt a jelenlegi terhekkel szemben hátrózzon enyhébbek lesznek. Arról szó sincs, hogy a vasuton szállított árukat vagononként 500 lejes illetékkel röjék meg és általában tévesek az ilyen alapon levont következtetések, hogy a miniszterium az eddigi 100—150 milliós költségvetés most többmilliárdos budgettel készült dolgozni. Ezek a kombinációk csak a készülő javaslat nemismerésének szüleményei és ezért a miniszter megígérte, hogy mielőtt a tervezet végleges szövege elkészül, azt teljes részletességében nyilvánosságra fogja hozni.

Butorban
„Fischer“ neve márka

Feltétlen tekintse meg

FISCHER ALBERT

butoráruházát Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Ferencz József-ut) 61. sz. alatt.

Butorszükségletét eredeti gyári árban szerezheti be!

Részletfizetési kedvezmény!
Szolid munka! Olcsó árak!

— Huszonegy válóper egyetlen napon. Nagyváradai tudósítónk jelenti: Hétfőn délelőtt a nagyváradai törvényszék egyetlen szekciója előtt huszonegy válóper került tárgyalásra. A válo felek legnagyobb része vidéki földműves volt és alig egy-két intellektuel akadt köztük. A bíróság az esetek leg többségében csak próbaidőre választotta el az egymásra unt házastársakat. A tömeges válopertárgyalás élénk feltűnést keltett Nagyváradon.

— A bíróság rehabilitálta a szatmári Markovits Lipót és Fia céget. Az elmúlt nyáron nagy feltűnést keltett az egész erdélyi piacon a szatmári Markovits Lipót és Fia cég összeomlása, valamint az ezzel kapcsolatban jogantósított eltarthatóságok. Tudvalevő ugyanis, hogy ugy a csődöt, mint a bíróvádi eljárást a bécsi Ultramarin-gyár kérte azon a címen, hogy Markovitsék a bizományba átvett árut eladták és annak árával nem számoltak el. Amikor a cég fizetési képességébe vetett bizalom megrendült, egyes hitelezők peresítették követeléseiket és a megítélt összegek erejéig lefoglalták a cég raktáraiban talált árukat. Az áruk tulajdonjogáért az Ultramarin-gyár igénykeresetet adott be a szatmári írásbírósághoz arra való hivatkozással, hogy bizományi árut nem lehet idegen követelés miatt lefoglalni. A bíróság hónapokon át lefolytatott bizonyítási eljárást után most hozta meg ítéletét, amelyben elutasította igénykeresetével az Ultramarin-gyárakat. Az ítélet indoklása kitéti, hogy egyáltalán az Ultramarin-gyárak nem tudtak bizományi szerződést felmutatni, az árut is mindig Markovitsék számlájára és veszélyére küldték, azonkívül a bemutatott levelezésből, számlákból és a furvarlevelekből a bíróság Markovitsék tulajdonjogát állapította meg. Mindezek alapján a bíróság pervesztesnek mondotta ki az igénylő céget és kötelezte a tekintélyes perköltségek megfizetésére is.

LITHYNIA Gyógyszer

Paptamási ásványviz

Gyomor-, vese-, hólyag-, epe- és csuibanálomak legjobb orvossága. Képviselet: DACIA viztelező-üzem, — Cluj, Calea Regele Ferdinand

— Románnyelvű felírással kell ellátni a cernákat és textiltífonalakat. A kereskedelmi miniszterium rendeletet adott ki, amelyben kötelezővé teszi, hogy egy a belföldi, mint a külföldi gyártmányú cernák és textiltífonalakat, akár gombolvagban, akár karikákban, vagy matringokban, vagy kötegekben kerülnek forgalomba, a következőkkel legyenek ellátva: a csomagoknál fel kell tüntetni a tartalom nettósúlyát, a gombolvagok, matringok, vagy kötegek számát, a fonal vagy cérna vastagságát, az egyes matringok, vagy gombolvagok fonalhosszuságát méterekben, végül az ország és a gyár nevét, ahol az áru készült. Minden egyes gombolvagon és matringon fel kell tüntetni a fonal hosszúságát és annak vastagságát, valamint a gyári védjegyet. Az összes feliratokat román nyelven kell feltüntetni, a fonalhossz pedig méterekben, emellett azonban a rendelet megengedi, hogy egy a csomagokon, mint az egyes gombolvagokon másnyelvű felirat is legyen és hogy ezen a fonalhosszuságot más mértékegységben is fel lehessen tüntetni.

Ruhák
legdivatosabban készülnek

Aron Dávidnál

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 32.

Minden reumatikus fájdalmat megszüntetnek az Aspirin tabletták; fokozza a hatást, ha fájó tagjait Spirosal-dörzsöli oldattal be. Minden gyógyszerárban kaphatók.

Primăria Municipiului Cluj.
No. 22586—1928.

A N U N T.

Municipiul Cluj inchiriaza prin licitatie publica cu oferte in scris inchise si sigilate pe durata de 3 ani dela data predarei localul de atelier, fost ocupat de dl. Joan Dezsi, in edificiuil Perimăriei din str. Memorandului 21.

Licitatia se va tineea in conformitate cu dispozitiunile cuprinse in art. 72—83 din legea Contabilității Publice in ziua de 22 Noemvrie 1928, ora 11 a. m. in intea Delegatiunei permanente sala de sedinte.

Conditiiunile de licitatie se pot vedea la Serviciul Economic al Primăriei. Cluj, la 17 Octombrie 1928.

Primăria Municipiului Cluj.

— Kérelem a jószívű emberekhez. Egy zsidó család sulyos nyomorban van. Két apró gyermek megbetegedett és a keresetkételen apa nem tud gyógyszerrel sem beszerezni gyermekeinek. Akinek szive van, nyissa meg erszényét és küldjön a szerencsétlen családnak némi pénzt. Az Uj Kelet kiadóhivatala nyilvánosan nyújt és közvetít minden adományt.

Rádió,
csillárok, égők,
villanyszerelés
CONSTRUCTIO
Cluj, P. Unirii 32. Telefon: 83.

A cárevics. (Operettbemutató a kolozsvári Magyar Színházban). Lehár-operett? Annál rosszabb; a muzsikája unalmas ismétlés, üres, itt-ott mult századbeeli bécsi érzelmességgel megfűzve. A librettója? Kizárólag a császárpárti „völkischek” szívzsigereinek megrezdítésére készült. A cárevics, mint szöke, érzelmes, csupa jószágtól fűtött egyéniség. Valóban, csak operettben elviselhető történelmi anakronizmus. S ha legalább jó rendezésben és jó zenéi betanultsággal hozták volna ki! Egyes szímszék helytálló munkájától eltekintve, az egész előadásban meglát-szott az elnagyoltság. Súlyom, a bonvivant hangjában van valami zavaró mellékzöngé. Ihász nem tudja leszokni mindig egyazon túlzásait. Igazán bájos, behelzö, vonzó csak Betegh Bébi volt és a mindig értékes Réthely. Karácsonyi Ili pazar toalettféi feltűnést keltek, de egyéb dícséretreméltó igyekezetét meddővé tette a rendezés és az összjáték elégtelensége.

— Uj műutat avattak Olaszországban. Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök tegnap résztvett az Ostiától a Földközi engerig vezető műút

felavatásán. később megjelent a közoktatásiügyi és tengerészeti miniszteriumok új palotájának avató innepélyén.

— Husz fiatalember vasbotokkal zúta össze Combes új szobrát. Párisból jelentik: Combes néhai miniszterelnöknek, az egyházpolitikai törvények megalkotójának szoborleplezésén Herriot közoktatásiügyi miniszter beszédet mondott, melyben rámutatott Combes nagy politikai érdemeire az állam és az egyház szétválasztása körül. Ekkor történt, hogy husz klerikális érzelmű fiatalember áttörte a csendődkordont és a szoborhoz férközve, annak fejét vasbotokkal összezúrták. A vandalizmus híre párisi politikai körökben mély megdöbbenést keltett.

— Péntek helyett vasárnap lesz a hivatalos munkaszünet Törökországban. Belgrádból jelentik: Konstantinápolyi jelentés szerint az angolai kormány közlebről rendeletet ad ki, melynek értelmében a jövőben vasárnap lesz az általános munkaszüneti nap az eddigi péntek helyett.

— Lezajlottak a svájci választások. Bernből jelentik: A svájci nemzetgyűlési választások mindig különösebb zavaró incidensek nélkül folytak le. A választóknak mintegy 70—80 százaléka vett részt a szavazásban. Az eddigi jelentésekből megállapítható, hogy a pártok számarányában nagyobb eltolódások nem lesznek.

— Poincaré precizizolta a kormány álláspontját a hadiadósságok ügyében. Párisból jelentik: Poincaré miniszterelnök ma Caenben precizizolta a kormány álláspontját hadiadósságok és a jövőtéllel kapcsolatban. Ismertette a Parker Gilberttel folytatott tárgyalásait és annak a reményének adott kifejezést, hogy a kérdést meg lehet oldani anélkül, hogy Franciaországnak, le kellene mondania az elpusztított területek ellenértékéről és arról, hogy hadiadósságai is teljesen ne rendeztessenek.

— Mussolini dícséri művét. Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök a fascizmus kormányra jutásának hatodik év fordulóján kiáltványt bocsátott ki az olasz néphez, melyet ma ünnepegi keretben tudattak Róma lakosságával. Mussolini a kiáltványban a fascizmus nagy tettei közé sorozza a lira stabilizációját, az alkotmányreform keretén belül a fascista nagytanús megalkotását és föld fokozottabb kihasználását lehetővé tevő fascista törvényeket.

— Lyonban olasz kémeket foglalt el. Párisból jelentik: Ma Lyonban kémkedés miatt letartóztattak egy olasz állampolgárt, akinek lakásán meglártott házkutatás alkalmával a hatóságok kétségtelen bizonyítékait találták bűnösségének. A kémkedési ügybe belekeveredett az olasznak Toulonban lakó sógora is, kinél őrizetbe vétele iránt megteleték a szükséges lépéseket.

— Vonatkisiklás az árviz miatt. Zürichből jelentik: A Tessin-kanton területén, a Gothard-vasut vonalán az árvizek a töltést több helyütt sulyosan megrongálták. Az alámosott töltésen az éj folyamán egy személyvonat kisiklott. Emberéletben szerencsére nem esett kár, mert a vonatvezető lassú tempóban vezete a veszélyeztetett területen a vonatot. Ötszáz katonát vezényeltek ki a pálya rendbehozására és az árvizsújtotta lakosság segítségére.

— Három amerikai pilóta startolt európai óceánrepülő utra. Párisból jelentik: Newyorki jelentés szerint ma éjjel amerikai időszámítás szerinti egy óra harminc peckor három amerikai pilóta startolt európai óceánrepülő utra. A repülők Lancaster kapitány, Lyon hadnagy és Bathmann mérnökari tiszt már több ízben sikeres óceánrepüléseket végeztek a Csendes óceán felett s így első Atlanti óceáni startjuk iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. Bathmann indulása előtt kijelentette, hogy közbenjáró leszállással igyekeznek elérni Európa partjait. Az amerikai repülő géne négy igen erős motorral van felszeelve.

Kedd, 1928. október 30.

Hus

Cluj-Kolozsvari Kelet tudósított a k. Viata-ayomd vetelesek b. Mint emlékeztet, indult grafik háborúság annyira megcsodót kért. A hétfői csak gazdas is nagy érd előtt 12 óra Horatius tá földi hielező.

Megtörtént pénztár és Bank fuziója totta meg álló intézet, Bank. A köztetési elnö gári Takaréknatkozó java elfogadtak. A legközelebb együtt tartakarekpenztárását. Ezzel a Polgári közgyűlése vette a két Két csővénysek előtegnap két elutasító hat Temesvári I

Jó fi

A z

Felelvjuk emeleti ne egy teljes rendezésben vezetés, gálás.

V e

Kere

Mihnea Pál * CLUJ St. G. Berthelot 21/a

HIR

Huszmillió lej követelést jelentettek be a csődbejutott Viata-nyomda ellen

A követelések nagyrészt a csődtömeg-gondnok elutasította

Cluj-Kolozsvár, október 29. Az Uj Kelet tudósítójától. Hétfőn délelőtt folyt le a kolozsvári törvényszéken a Viata-nyomda csődügyében fennálló követelések bejelentése és verifikálása. Mint emlékeztet, ez a biztató jóvóvel indult grafikai vállalat egy tulajdonjogi háborúság középpontjába került, ami annyira megbénította, hogy a nyáron csődot kért maga ellen.

A hétfői tárgyalás, amely iránt nemcsak gazdasági, hanem jogászok körében is nagy érdeklődés nyilvánult meg, délelőtt tíz órakor vette kezdetét Crucin Horatius táblabíró előtt és azon a bel-földi hjelezőkön kívül megjelent a vál-

latat alapításában résztvevő néhány amerikai hitelező is. A követelések bejelentése során dr. Pop Gyula ügyvéd a brooklyni Rutterford-gépgyár nevében 6 millió lejt jelentett be nemesak a Viata ellen, hanem Jacob Sima igazgató ellen is. Egy másik amerikai állampolgár két és felmillió lejt, egy harmadik amerikai másfélmilliót jelentett be. Összesen 20 millió lejt követelést jelentettek be a hitelezők, de a követelések tekintélyes részét dr. Metes Péter csődtömeggondnok nem vette tudomásul.

A tekintélyes csődvagyon további soráról a csődválasztmány fog dönteni, amely a napokban alakul meg.

Megtörtént az Aradi polgári Takarékpénztár és a temesvári Sváb Központi Bank fuziója. Szombaton délután tartotta meg utolsó közgyűlését, mint önálló intézet, a temesvári Sváb Központi Bank. A közgyűlésen dr. Eschker János intézeti elnök bejelentette az aradi Polgári Takarékpénztárral való fuzióra vonatkozó javaslatot, amelyet egyhangúlag elfogadtak. A két fuzionált pénztárat a legközelebbi közgyűlésig, amelyet már együtt tartanak meg, az aradi Polgári Takarékpénztár cég alatt folytatja működését. Ezzel egyidejűleg folyt le Aradon a Polgári Takarékpénztár rendkívüli közgyűlése is, amely szintén tudomásul vette a két sváb bank fuzióját.

Két esődkérvény a temesvári törvényszék előtt. A temesvári törvényszék tegnap két érdekes csődügyben hozott elutasító határozatot. Az első csődügy a Temesvári Hitelbank ellen volt folya-

matban. A bank ellen több esődkérés is volt egyes betétesek részéről, akik azt állították, hogy az intézet kérésükre nem fizette ki a betéteiket. A bank megbizottja kérte az esődkérvény elutasítását azon alapon, hogy ezek a betétek egyfelől nem esedékesek másfelől pedig a kérvényezők nem tudták igazolni, hogy az intézet beszűntette volna fizetését. Hosszas tanácskozás után a bíróság az összes esődkérvényeket elutasította. A másik ügy a temesvári Plantago-esokládégyár ellen beadott esődkérvény volt. A kérvényt a gyár több munkása adta be azon a címen, hogy fizetésüket nem kapták meg. A gyár ügyvédje kimutatta hogy a munkások követeléseit vitások és azok ügyében október 30-ikán tárgyalás lesz a temesvári iparhatóságnál. A törvényszék ezt a esődkérvényt is elutasította.

SPORT

Vasárnapi sportesemények

A kolozsvári bajnokság meglepetéssel. A Ferencváros nagy góldifferenciával győz a Rapid fölött

(Cluj-Kolozsvár, október 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnapi sportprogramnak kiemelkedő eseménye a Haggibbor-Universitatea bajnoki mérkőzés volt, amelyet ezúttal az egyetemiek nyertek meg 3:0 (0:0) arányban. A mérkőzés szép, helyenként nivós küzdelmet hozott, melynek során mindvégig egyenlő ellenfelek küzdtek egymással. A mutatott játékt ismét bizonyosságot adta annak, hogy a kolozsvári csapatok között nincs erődifferencia, a Haggibbor azonban most sem hagyta el hagyományos balszerencsése s bár a mutatott játékt alapján legalább előntelent kellett volna az U-val szemben elérnie, két értékes pontot engedett át ellenfelének. A játékt Haggibbor fölényrel indult és ha itt a Haggibbor balszerencsével összeállított csapatára nem hagy ki néhány biztosnak látszó gólhelyzetet, könnyen fordított eredményrel végződött volna a mérkőzés. A 20. percben Krausz bombalövése a kapufáról pattan vissza. A második félidejében az U jut fölénybe és a 27. percben Coborzan közvetlen közelről lövi a vezető gólt. A Haggibbor nem demoralizálja a gólt, az egyenlítésért heves támadásokat vezet de a csapatársor nem aknázza ki a kinálkozó gólhelyzeteket. Az U szörványos támadásai mindig veszélyesek, a 37. percben Giurgiu II. hosszú lövése védhetetlenül jut a felső sarokba. Egy percre rá Neumann kirugását Blaj harminc méteren elfogja és kapásból kapura lö a labda érintetlenül jut az üresen hagyott kapuba. A mérkőzés végén eldurvult a játékt. Szöcs durván faultolja Márkot, amiért Fövényi bíró kiállítja. A mérkőzés Haggibbor támadással ér végt. A Haggibbor játékosai közül Neumann, Zelig, Rafael, Frenkel, Szilágyi és Krausz mutattak jó játéktot míg a csapat tengelyében váratlanul gyöngön szerepelt Ordentlich. Az U-ból Giurgiu II., Marsal és Buga váltak ki.

CFR KMSC 3:2 (1:1). Bíró Muresan. A győzelem nélküliek találkozója váratlanul a sok elánnal és ambícióval küzdő CFR-nek hozta meg az első két pontot. KMSC fölényrel indul a játékt, amely Bozsi góljában jut kifejezésre. A játékt során a KMSC támadásai alább hagynak, a CFR fölénybe kerül és a két év után redivivus Takács I. szép góljával egyenlít. Juhász a 14. percben szép gólt lö, majd ismét Takács 3:1-re javítja az eredményt. A KMSC Bozsi révén szerzi meg második gólját is, a ki egyenlítésért indult heves küzdelemben azonban nem tudta legyőzni a rezisztens vasutasok védőjátéktát.

Vidéki eredmények

Nagyvárad. NAC—Törökvs 3:1 (2:1) Bajnoki, bíró dr. Morar Teofil. Megérdemelt győzelem. Góllövők: Rónai, Pintye, Török III., Török Nemes NAC és Nagy Ödön Törökvs játékosokat durvaság miatt a bíró kiállította.

A Crisana—Törökvs bajnoki mérkőzésből a mult vasárnapról elmaradt 11 perccel szombaton játszották le és azon a Crisana-nak sikerült egy gólt lőnie, úgy hogy a mérkőzést végeredményben a Crisana nyerte meg 2:1 (1:1) arányban.

Crisana Mckabi 2:1 (1:0) bajnoki, bíró Csillag. Góllövők: Botaniu, Sloop, illetve Fenyvesy. A mérkőzés körülményeinek szépségihibája az, hogy a bíró egyben a Crisana tréneré is.

Arad. AAC—Jul 4:1 (1:1). Hatalmas meglepetés.

AMTE—ATE 4:3 (3:0). Nagyszalonta. NSC—AMTE komb. 6:2 2:1).

Temesvár. Banatul Fratelia 1:0 (1:0) TMTE—Politechnika 5:0 (3:0). Bajnokiak. Utóbbi eredmény nagy meglepetés.

Zsombolya. Kinizsi—ZsSE 2:0 (2:0). Bajnoki.

Brassó. BMTE—Hargita 3:0 (2:0). Brasovia—Unirea Segesvár 4:0 (2:0).

Ivria—Olimpia 0:0. Barátságosak.

Bukarest. Brassó—Bukarest 2:2 (2:1) Városközi, bíró Seliccanu Kolozsvár. Góllövők: Abrudan és Barta, illetve Melchior és Dobó.

Egeres. Morvay-cég Kolozsvár—Egeresi Gipszgyár 1:1, bíró Mann Károly Kolozsvár.

Kolozsvár. (Cégesapat-mérkőzés.) Krebsz-cég—Szabó Jenő cég 8:0 (2:0).

Gyulafehérvár. KAC—Unirea 6:0 (1:0).

Külföldi eredmények

Budapest. Ferencváros—Rapid 7:1 (3:0). A közép-európai kupa első döntője meglepetésszerűen a magyar bajnokcsapat hatalmas gólarányú győzelmével végződött. A játékt a Ferencváros abszolút fölényében telik el és a csapat iskolajátéktot produkálva, valóságoslag legázolta ellenfelét. Szedlacek, Takács, Kohut, Koszta, Takács II. és Szedlacek a Ferencváros góllövői, míg a Rapid viaszgólját Vessely 30 méteres potyagóllal szerzi meg. A Ferencváros ezzel a győzelmével már majtnem biztos győztese a közép-európai kupának, mert valószínűtlen, hogy a Rapid a revánsmérkőzést ilyen nagy gólkülönbséggel nyerje meg.

Hungaria—Kispest 2:1 (1:1). A Hungaria támadt többet. Góllövők Pesovnik Hirzer és Barátky.

Szabaria—Bástya 2:1 (0:1).

Kaposvár. Somogy—Bocskay Debrecen 3:1 (1:0). Vidéki kupamérkőzés.

Bécs. Osztrák—Magyar II. profliiga válogatott 1:1 (0:0). Mindkét gólt tizenegyesből lötték.

Bécs. WAC—BAC 3:0 (1:0). I. osztályú mérkőzés. A bajnoki tabellán a WAC biztosan vezet.

Prága. A szláv futballolimpiasz mérkőzéseinek eredményei a következők:

Jugoszlávia—Csehszlovákia (amatőr-csapat) 3:1 (1:1).

Csehszlovákia (profik)—Lengyelország 3:2 (2:0).

London. London—Berlin tennismérkőzés 9:3.

Apróhirdetések

Férjhez adnám intelligens, szép, szőke, magas hugomat, kinek remek kelengyénje kivül 250.000 lej készpénz hozománya van. Csak biztos egzisztenciával bíró zsidó urak, kik 32 évnél idősebbek, irjanak (özvegyek is jehetnek) „Ideális házasság” jelige alatt a kiadóba.

Intelligentes israelitiches Mädchen in der deutschen Sprache perfekt sucht Stellung in besserem Hause zu 1-2 grössere Kinder auch auf dem Lande. Gefl. Angebote an Fri. Leuchter bei Dux Spiritusabrik, Iclodul-Mare. Solnoc-Doboca

Kiadó központban 2 szép uccai szoba rendelkeznek, irodának, esetleg fiatal párnak. Cim kiadóban. 1257

Egyetemi hallgató vagy nagyobb gimnazista lány teljes ellátást kaphat izr. ur családnál, komfortos lakás al. Cim a kiadóban. 1255

Farkas Gerő címre szóló amerikai levél kerüit kiadóhivatalkához. Igazoltt tulajdonosa átvetheti.

Héber וְהָיָה לְךָ וְנָתַתְּ לְךָ és német tanórákat adok. Házhoz is megyek. Szíves érdeklődés „jégytelen” jelige a kiadóba.

Furunculol
a legjobb szer mindennemű kelés (furunkulus) ellen. Kapható minden gyógyszerárban. Előírtja — Egger vegyészeti gyár, Cluj

Palesztinai fiatalember, beszél héberül, angolul, arabul, németül és franciául, nyelveleketek ad és levelezést vállal a fenti nyelvek bármelyikén. Cim a kiadóban.

Pince
száraz, világos, cca 200 m², műhelynek, raktárnak alkalmas, kiadó. Malom-ucca 28. szán.

Kerekek három gyermekem mellé egy jó házból való vallásos zsidó lányt, ki a háztartásban is segídezne. Cseléd van. Cim: Meisner Rezső, Ludus. 1259

Raktárhelyiség
száraz, világos, cca 200 m², kiadó. Malom-ucca 28.

LEÁNYOK
szakmaismerettel vagy anélkül is kerestetnek a
„Cartea Româneasca”
gyárba
Str. Dorobantilor 14.
Jó fizetés. Jó fizetés.

Az erdélyiek figyelmébe
Felhívjuk a figyelmet, hogy a közismert elsőrangú éttermünkkel kapcsolatban (az emeleti helyiségünkben) egy teljesen elkülönített **„Vegetarius éttermet”** rendeztünk be, mely a városban az egyedüli vegetarius konyha ahol tisztán vegetaris és vitamin tartalmu ételeket szolgálunk fel. **Modern berendezés, pontos kiszolgálás. — Olcsó árak.** Restaurantul Grossmann, Bucuresti Str. Domnita Anastasia 10.

Vegetarius konyha

Kereskedők, iparosok figyelmébe!
Ha Kolozsvár lakosairól, ügyvél-, orvos-, mérnök-, közjegyző-, konzultációs-, bank-, biztosító-, gyár-, részvénytársaság-, kereskedő- és iparostársadalmáról betűrendes, pontos kimutatást akar, még ma rendelje meg **Mihnea Pál** rendőrfőnök **700 oldalas Cim- és lakjegyzékét!**

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben

Hogy lettem főszerkesztő

Írta: Egon Friedell

Dr. Egon Friedell urnak
Bécs.

Nagyon örülnék, ha újévi számunk körkérdéseire öntől is kaphatnánk feleletet. Meg vagyunk győződve róla, hogy az Ön írása a melléklet egyik gyöngye lesz. Bizonyára érezni fogja annak a szükségét, hogy a melléklet levélben megírt tárgyhoz behatóan és terjedelmesen nyilatkozzon. Mégis nagyon kérnénk, hogy azért, tekintettel a többi számos közleményre, elgondolásait lehetőleg komprimálja. Kiváló tisztelettel

A Frankfurter Zeitung szerkesztősége.

II.

Igen tisztelt Friedell ur!

Egy kuplét kaptunk ezzel a címmel: A világon minden ide-oda hanykolódik, de Ausztria nem fog elmerülni. A kuplé alá Eugen Friedell neve van írva. Nyilván tévedés van a dologban. A posta, újévi kérdéseinket bizonyára ehhez az Ön névrokonához juttatta. Mel lékelten küldjük körlevelünket másodizben és elvárjuk, szíves kéziratát legkésőbb nyolc hét múlva, december 15-ig.

Frankfurter Zeitung

III.

Hans Sassmann író urnak, Bécs.

Kedves barátom!

Bizonyára neked is örömet fog okozni az a hír, hogy a Frankfurter Zeitung felszólított, hogy küldjek melléklete számára kéziratot. Ritkán érdekelt egy munka annyira, mint ez. Vére eljött az az idő, amikor gondolkodni Ausztriára. Walter von der Vogelweide országra. Látnod, a külföldnek mégis szüksége van ránk. És Ausztria meg fogja mutatni a külföldnek, hogy mit tud. Mondom neked, a közleménynek gyöngynek kell lennie. Be fogod látni, milyen fontos, hogy te azonnal leülj és dolgozz. Csak kérlek, ne fogd a dolgot rövidre, különben azt fogják mondani, hogy mi, bécsiek, csak fecsegő dolgokat tudunk írni. Elvárom kéziratodat legkésőbb nyolc nap múlva. Barátod Egon Friedell.

P. s. Vigyázz, ne forduljon olvasni előttem ebben a cikkben, ami Herman Bahrt vagy Hoffmannstahl bosszathatná. Ez a legfontosabb.

IV.

Kedves Friedell!

Nagyon örülök neki és nagyon megtisztelt, hogy rám gondolsz. Engem is ritkán érdekelt egy téma annyira, mint ez. De viszont nem kívánhatod, hogy én legfontosabb meggyőződésemet neked áldozatul hozzam. Voltaképpen, miért ne lehessen Bahrt és Hoffmannstahl bosszantani? Éppen egy ilyen komoly ügyben, amikor az egész világ felénk tekint, nem szabadna személyi motívumokat belekevernünk a dolgokba az egészen osztrák tempó lenne. Három napon belül megkapod a kéziratot. Voltaképpen milyen témáról van szó?

A te Hans Sassmannod.

V.

Kedves Sassmann!

Előreláttam, hogy amikor veled kezdek valamit, már bajok is lesznek. Nekem természetesen nem volt időm alaposan tanulmányozni a Frankfurter Zeitung körlevelét, mert színházba siettem, hogy ott mutogassam és most sehol sem találom. Lehet, hogy a Prohászka kávéházban felejtettem a törzsasztalon. Arra emlékszem, hogy valaki ellopja tőlem a City-bárban, hogy hengenjen vele. Felhatalmazlak azonban,

hogy irj a Frankfurter Zeitungnak és kérdezd meg tőlük, hogy voltaképpen miről is van szó.

Barátod Friedell.

VI.

Kedves Friedell!

Minden emberileg lehetőleg elkövetek, de ilyesmit ne kérj tőlem. Nem irhatok egy újságnak, amelynek egyetlen szerkesztőségi tagját nem ismerem személy szerint. Azt sem tudom, milyen megszólítás jár egy birodalmi német szerkesztőségnek. Fontos, hogy a levelet te szövegezd meg.

Tegnap az írók klubjában mindnyájan pukkadtak, mert engemet bíztál meg a cikk írásával, nem valakit külföldi.

VII.

Kedves Sassmann!

Eleinte felkesedéssel fogadták a dolgot, most meg én csináljak mindent helyetted. Nagvokat mondani, aztán semmit sem cselekedni — ez igazi osztrák tempó.

A te Friedelled.

VIII.

Kedves Sassmann!

Az imént tudtam meg a Café Demimondban, hogy egy Ausztriáról szóló cikket kértek tőlem. Most már nincs kifogásod, nem is lehet.

Friedelled.

IX.

Kedves Friedell!

Nehéz dolog Ausztriáról írni. Mit fog szólni ehhez a külföld?

Sassmann.

X.

Kedves Mester!

Igen tisztelt Saszman ur!

Vendéglőmben arról értesültem, hogy Ön főmunkatársa a Frankfurter Zeitungnak. Már régóta óhajtottam közreműködni a kiváló orgánum szellemi részében. Úgy vélem, önnek könnyű dolga lesz, ebben az ügyben a közvetítő szerepét játszani. Én ugyan földalmi téren eddig nem próbálkoztam, viszont régi, évtizedes ismerőse vagyok Franz Werfelnek. Ha kívánatosnak tartaná a szóbeli megegyezést naponta délelőtt tíz és egy óra között, délután három és hat óra között a Café Pyramidében talál.

Igaz nagyrabecüléssel Franz Zehenbauer városi vásárbiztos

XI.

Igen tisztelt Friedell ur!

Cikkét még mindig nélkülözzük. A kézirat beküldésére sült helyezünk és minthogy az újév közeledik, tessék sietni a dologgal, mert nem találunk egy önnel hasonló értékű cikkíróval gyorsan.

Kiváló tisztelettel Frankfurter Zeitung

XII.

Kedves Sassmann!

Újév már küszöbön van és te még mindig nem szereztél meg az ígért angol szappant feleségem számára. Igazi osztrák vagy.

A te Friedell.

XIII.

Sürgős távirat Egon Friedell címére. Rasuti Blifta sőttil hapta hapta

Frankfurter Zeitung.

XIV.

Kedves Sassmann!

Megbotránkozásomra arról értesülök a Café Edenben, hogy te már megint elhanyagoltad a Frankfurter Zei-

tung ügyét. Ezzel rendkívül sokat ártottál nekünk; mert hiszen számomra ez egy rendes munkaviszony megkezdését jelentette volna, azonfelül meg vagyok róla győződve, hogy a legközelebbi körkérdéseknél egyszerűen átneznék rajtam. Egészen eltekintve presztízsem megcsorbulásától a külföldön. Mindezt látod neked köszönhetem Friedell.

XV.

Kedves Friedell!

Nem tudom, mit akarsz még tőlem. Csak elhullt héten három társaságban fordultam meg, ahol rólad egyáltalán nem tudnak és most mindnyájan körülhízelegnek tisztára azért, mert a te ismerősöd vagyok. Mindenütt így mutatnak be Barátja a híres Friedellnek, aki felültette a Frankfurter Zeitungot. Mondhatom, a legnépszerűbb egyénisége vagy Bécsnek. Ezt pedig, ismerd be, egyedül nekem köszönheted. Ebből is láthatod, hogy nem vagyok olyan megbízhatatlan, mint amilyennek engem jellemezni szokták.

Sassmann.

XVI.

Kedves Sassmann!

Ausztriában az ember csak úgy lesz nagyvá, ha valamit feltűnő módon nem csinál. József császár a legnagyobb feltűnés mellett nem hajtotta végre a reformokat. Laudon közfigyelem közepette nem győzte le Nagy Frigvest és Lueger roppant szenzáció közepette nem csinált Bécs számára semmit. A Frankfurter Zeitungnak már soha nem írtak, és senki annyira nem lett emiatt Bécs központjává. Ez onnan van, mert a többiek nincsenek megáldva tehetséggel. Osztrák tehetséggel.

Friedell.

XVII.

A 18., illetőleg a 19.-ik kerület adóhivatala

Bécs

Alsóausztria.

Tekintetes

dr. Egon Friedell urnak, a Frankfurter Zeitung főszerkesztőjének.

Hivatalos nyomozás alapján megállapítottuk, hogy Ön a Frankfurter Zeitung című időszakos közlönyén elfoglalt munkássága révén az 1926—1929 évek-re a jövedelmi adó I-IIa csoportjából I. B csoportjába soroztatott. Az előre megfizetendő utólagos adatokat a közbeeső éveket megelőző harmadik félév-negyed második részletekép pótlás és mellékjárulékaival egyetemben az 1926 az 1921 január 3-áról kelt adónovellák alapján, hozzáadva a városi jövedelmi pótdadót, de levonva a megelőző három negyedfél év után járó illetékeket. Kérjük, hogy az 1926. december elsejéig esedékes adóhátralékát husz napon belül végrehajtás terhe mellett kiegyenlíteni sziveskedjék.

(Vége.)

Szobatapéták

nagy választékban kaphatók a

BERNÁT

papirosáruházában Cluj-Kolozsvár, Fötér.

Gyári lerakat!

Hirdessen az Új Keletben

Színház - Művésze

A Magyar Színház műsora:

Kedd: Cärevis (4-edszer Napibérlet 10. szám. B. Szám 125.)

Szerda: Cärevis. (5-ödször. Napibérlet 10. szám. C. Szám: 126.)

Csütörtök: Pillangókisasszony. (Kelmay Ilona, Krisán és Indries vendégjátékaival. Napi bérlet 11. szám. A. Sorozatszám: 127.)

Péntek: Morica grófnő. (Esti előadás nagyon olcsó mozihelyárakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lej egy egy jegy Ára Karácsonyi Ill. Sóloma Gyűző Iház Aladár: föllépésével. Sorozatszám 128.)

Szombat d. u. fél 4 órakor: Dróslót. Második ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárakkal. Kondor Ibolya föllépésével. Előadó Tamár Tárca Bertalan. Sorozatszám: 129)

Szombat este fél 9 órakor: Szeretlek. Operettújdontság előszőr. Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Kun Magda, Sólom Gyűző, Tompa Béla, Iház Aladár, Leövey Leó föllépésével. Premierbérlet 12. Sorozatszám: 130.

Vasárnap fél 3 órakor: Régi nyár. Operettújdonóság Kondor Ibolyával. Mésékelt helyárakkal. Szám: 131.)

Vasárnap fél 6 órakor: A Cärevis. (Operettújdonóság 6-odszor. Karácsonyi Ilvel, Sólom Gyűzővel, Iház Aladárral. Rendes helyárakkal Sorozatszám 132.)

Vasárnap háromnegyed 9 órakor: Szeretlek. (Operettújdonóság 2-odszor. Bérletkötetben. Sorozatszám: 133.)

Hétfő: Szeretlek. (3adszor Napi bérlet 11. szám. B. Sorozatszám: 134.)

Kedd: Szeretlek. (Negyedszer. Napi bérlet 11. szám. C. Szám: 135.)

Szerda: Szeretlek. (5-ödször. Napi bérlet 12. szám. A. Szám: 136.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Kedden fél 4 órakor és fél 6 órakor: Egy nagyvilági hölgy

Szerdán fél 4 és fél 6 órakor: Egy nagyvilági hölgy.

Csütörtökön fél 4 és fél 6 órakor: Férfi csapda. (Végtelenül mulatságos amerikai vígjáték. Az egész világ legdivatósabb filmprimadonnájával, Clara Bow-val a főszerepben. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)

A színháziroda közleményei:

Szeretlek! Nagy kedvvel készül a színház énekes személyzete a szombat esti premierére. A budapesti Király színház tavalyi évadjának legnagyobb sikerű újdonóságát a Szeretlek című francia operettet fogják bemutatni. Csupa vídamság, csupa derű, csupa ölet ez az új operette. Szikrázóan szellemes, mindvégig érdekes. Igazi telivér párisi darab. A zenéje pedig a slágerszámok hosszú sora. Minden taktusa, minden száma élénk, gyors népszerűsége számított ultramodern. A táncai boszorkányosan változatosak. Még a buskómorak is halálra fogják kacagni magukat a Szeretlek előadásain. A színház nem csak a szerposztásra de a külső kiállításra is óriási gondot fordít. A görbök, színes változatos új toillettei külön szenzációi lesznek az előadásnak. Éppen úgy, mint a gyönyörű új díszletek. Új rendező fog a Szeretlekekkel bemutatkozni: Iház Aladár rendezi t. i. a darabot.

Pillangókisasszony — Kelmay Ilonkával. Kelmay Ilonka mielőtt szerződési kötelezettsége folytán innen Berlinben utaznék, még egy estén fog föllépni legnagygyóbb, legparádásabb, leghalásabb szerepében a Pillangókisasszonyban. A Pillangókisasszony csütörtökön este kerül színre.

Cärevis. Ma, is, holnap is Lehar legszébb legtekéletesebb operettjét a Cäreviset adják Karácsonyi Ilvel, Sólom Gyűzővel, Iház Aladárral, Betegh Bébi-vel a vezető szerepekben.

Minden je nem egy év sok csak egy közelednek külföldi gaztörtnek tekinlatkozatok b kölesön első két héten ja az angol, listákból ala deus, hogy ges aláírását parlamentben ciónak elől atos törvény, alaposan me zálja tehát v vel való egy kapcsolódik pénzügyi éle egy előre me gazdaságpól t esztendőn ke az ország m Semmi két külföld: köle sának megrö bizonynyal jo megnyitni a életében. A r cényszerűsége hogy egészse nális gazdasá valuta: nélkül stabil lej az nyugodtabbar pénz- és áru éppen azért, ját egy bizto. árfoiyamu va r kihelyezése getik a valutá gek. A belfö lej szükségse sít fogja ma és kereskedő áthárítani a rizikóját, ame időzhet. De i fölt a lej s ni fogja pénz annál azegys tumnál fogva nőni fog, sz lódásokat fo Es talán fö rámutatni ar bankrott előtt len lehetsé lőke betessék legnyomasztó részint a külf pedig a bank tékben való e lis törvényjav hetőve tenni kamatláb eső kiterjesztésé okunk meg v jünk a külfö eio megvalós reiben. Azol dekek küszöb helyzabnek az zását várják, vár.

Tíz eltékozl gazdasági és